

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DLA

**PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA
ROZWOJU GMINY TUSZYN
NA LATA 2015 – 2020”**

TUSZYN

TUSZYN 2015

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. CHARAKTERYSTYKA PROGNOZY.....	5
2.1. PODSTAWA PRAWNA I CEL OPRACOWANIA PROGNOZY.....	5
2.2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY.....	8
3. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU ROZWOJU POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYŃ NA LATA 2015 – 2020”.....	9
3.1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII.....	9
3.2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROGRAMU ROZWOJU.....	9
3.3. POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	13
4. PROPOZYCJE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU.....	16
5. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY TUSZYŃ.....	18
5.1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA.....	18
5.2. RZEŻBA TERENU, BUDOWA GEOLOGICZNA, GLEBY.....	20
5.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	23
5.4. SUROWCE MINERALNE.....	25
5.5. WARUNKI KLIMATYCZNE OGÓLNE I TOPOKLIMATU LOKALNEGO.....	28
5.6. SZATA ROŚLINNA.....	28
5.7. ŚWIAT ZWIERZĘCY.....	31
5.8. OBSZARY PRZYRODY CHRONIONEJ.....	31

5.9. ZABYTKI.....	39
5.10. OBSZARY PRZEWIDZIANE DO OCHRONY.....	46
6. ANALIZA I OCENA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	47
6.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I HAŁAS.....	47
6.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	48
6.3. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z NIEBEZPIECZEŃSTWEM WYSTĘPOWANIA SYTUACJI AWARYJNEJ.....	50
6.4. ZAGROŻENIA NATURALNE.....	51
6.5. OBOWIĄZUJĄCE STREFY SANITARNE I STREFY BEZPIECZEŃSTWA.....	52
6.6. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	53
7. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI STRATEGII.....	55
8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	56
9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM.....	61
10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	66
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	67
12. SPIS TREŚCI.....	70

TUSZYN

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza Oddziaływania na Środowisko Programu Rozwoju pod nazwą ”Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020”. Program rozwoju jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu ma na celu zidentyfikowanie potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji „Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020”, oraz ocena natężenia ewentualnych oddziaływań, jak również określenie czy zostało uwzględnione w ocenianym dokumencie dobro środowiska przyrodniczego, a także ich zgodności z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

TUSZYN

2. CHARAKTERYSTYKA PROGNOZY

2.1. PODSTAWA PRAWNA I CEL OPRACOWANIA PROGNOZY

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla programu rozwoju pod nazwą „Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020”, wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko art. 46 pkt 2.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko stanowią odzwierciedlenie wdrożenia do polskich regulacji prawnych ustaleń podjętych na poziomie międzynarodowym w dyrektywach Wspólnot Europejskich:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001);
- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 roku w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003);
- Dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 roku Przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzenia niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. U. L 156 z 25.06.2003);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia

TUSZYN

2008 roku dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. U. UE L 24 z 29.01.2008).

Oprócz wymienionych dokumentów podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko są również inne obowiązujące ustawy i rozporządzenia krajowe, w tym przede wszystkim :

- Konstytucja Rzeczypospolitej polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 roku Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 roku poz. 1235 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 roku poz. 1232 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 roku Nr 213 poz. 1397 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2013 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2013 roku poz. 817);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 roku poz. 1800);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 roku poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 roku Nr 192 poz. 1883);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 roku poz. 1031);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2014 roku poz. 1789 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 roku poz. 1649 z późn. zm.);

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U. z 2013 roku poz. 21 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (Dz. U. z 2015 roku poz. 469);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 roku poz. 1409 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 roku poz. 199 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 roku poz. 627 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 roku poz. 267 z późn. zm.).

Wprowadzenie w życie planów i inwestycji zawartych w dokumencie Strategii może powodować oddziaływanie na środowisko. Niniejsza Prognoza ma zdiagnozować możliwe szkody dla środowiska, jakie mogą mieć miejsce na skutek realizacji przedsięwzięć, dla których Strategia wyznacza ramy i kierunki rozwoju, między innymi poprzez ocenę realizacji pomiędzy przyjętymi w strategii rozwiązaniami o charakterze planistycznym i organizacyjnym, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Głównym celem prognozy oddziaływania na środowisko sporządzonej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest przedstawienie skutków realizacji analizowanego dokumentu na środowisko, a także wskazanie rozwiązań alternatywnych, które umożliwiają osiągnięcie zamierzonych efektów przy jak najmniejszym oddziaływaniu na środowisko w tym także na zdrowie ludzi.

Cel opracowania prognozy wynika z przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska.

TUSZYN

2.2. INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY

Prognoza oddziaływania na środowisko jest integralną częścią projektu Strategii. Sporządzenie prognozy jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii, co wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się w celu określenia w jaki sposób realizacja założeń Strategii wpłynie na środowisko naturalne obszaru, którego dotyczy.

Ocena oddziaływania na środowisko obejmowała kolejno:

- charakterystykę istniejącego stanu zasobów środowiska na obszarze gminy Tuszyn,
- ocena wszystkich ważniejszych oddziaływań i wpływ poszczególnych celów na elementy środowiska,
- opracowanie rozwiązań które mają na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Przy sporządzaniu Prognozy posłużono się metodą opisową, która polega na charakterystyce zasobów i stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń w gminie. W tym celu wykorzystano dostępne dane pochodzące z administracji samorządowej oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Przy przeprowadzeniu analizy korzystano także z danych gromadzonych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, danych statystycznych GUS, dostępnej literatury i opracowań oraz ustaleń własnych.

TUSZYN

3. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU ROZWOJU POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020

3.1. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Przepisem który w sposób ogólny wskazuje możliwość rozpoczęcia i zakończenia procesu opracowania programu rozwoju stanowi art. 18 ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Dz. U. z 2015 roku, poz. 1515 *„Do wyłącznej właściwości rady gminy należą: przyjmowanie programów rozwoju w trybie określonym w przepisach o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”* oraz art. 19 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Dz. U. z 2014 roku poz. 1649 z 2015 roku, poz. 349, poz. 1240, poz. 1358 *„program rozwoju opracowany przez właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest przyjmowany przez radę gminy w drodze uchwały”*.

Podstawą prawną do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020 była Uchwała Nr LXII/472/14 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 19 września 2014 roku .

3.2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE PROGRAMU ROZWOJU

Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu lokalnego, określającym misję, wizję, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy. Dokument ten powstał z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju gminy. Jest odpowiedzią na nieustannie zmieniające się wewnętrzne i zewnętrzne warunki gospodarowania oraz wzrost konkurencyjności otoczenia. Strategia została przygotowana w wyniku prac, prowadzonych przez Zespół do spraw opracowania Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020.

TUSZYN

Program rozwoju pod nazwą „Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020” zawiera:

- **metodologię prac i organizację procesu tworzenia Strategii** - przystępując do budowania Strategii, Zespół Ekspertów w oparciu o posiadane dokumenty oraz wyniki konsultacji społecznych starał się w możliwie jak największym stopniu poznać otoczenie oraz zrozumieć zachodzące w nim procesy. Proces tworzenia niniejszej Strategii Rozwoju Gminy był złożony i obejmował kilka etapów.
- **diagnozę stanu gminy Tuszyn** – to analiza otoczenia, zdefiniowanie obszarów problemowych do analizy i dziedzin rozwojowych.
- **analizę SWOT** – tworzy się po to, by poznać i przeanalizować wszystkie czynniki wewnętrzne i zewnętrzne oraz pozytywne i negatywne, mające wpływ na realizację planów i podejmowanie bieżących oraz przyszłych działań.
- **wizja i misję gminy Tuszyn** – tworzą tożsamość i spójność wewnętrzną miasta i gminy, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej.

Wizja rozwoju gminy Tuszyn odnosi się do opisu pożądanego stanu rzeczywistości lokalnej w perspektywie do roku 2020. Określa stan docelowy, do którego będzie dążyć cała wspólnota gminy. Ma charakter prognostyczny, określa cel i kierunek podejmowanych działań.

WIZJA

Gmina Tuszyn jest gminą wysokiej aktywności mieszkańców, pozytywnych zmian gospodarczych, trwałej poprawy jakości życia to silny ośrodek południowego pasma rozwojowego Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, z rozwiniętymi funkcjami gospodarczymi i usługowymi wykorzystujący wysoką dostępność komunikacyjną.

Misja jest nadrzędnym celem rozwoju gminy Tuszyn. Określa ona również rolę władz samorządowych w procesie rozwoju wspólnoty lokalnej. Zgodnie z misją, władze samorządowe pełnią rolę inicjatora dla realizacji przedsięwzięć zgodnych ze Strategią Rozwoju Gminy Tuszyn, a także są realizatorem własnych projektów. Misja zorientowana jest na zadania związane ze wspieraniem rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego.

TUSZYN

MISJA

Misją gminy Tuszyn jest stworzenie dogodnych warunków do rozwoju konkurencyjnej gospodarki i kapitału społecznego. Gmina oferuje atrakcyjne miejsce do zamieszkania o silnym potencjale osadniczym i rezydencjonalnym w prężnie rozwijającym się ośrodku miejskim oraz angażującą się w działania rozwojowe społecznością lokalną. Gminę Tuszyn wyróżnia atrakcyjny obszar pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, oferujący bogatą ofertę turystyczno - rekreacyjną głównie w odniesieniu do aktywnej turystyki weekendowej i oferty czasu wolnego.

- **cele strategiczne i cele operacyjne** - bazując na wizji rozwoju oraz wyzwaniach rozwojowych gminy Tuszyn wyszczególniono w ramach Strategii Rozwoju pięć głównych obszarów, aby pokonać istniejące przeszkody. Dla każdego obszaru wyodrębniono cel strategiczny. Poszczególnym celom strategicznym przyporządkowano cele operacyjne.

Tabela 1

Obszary, cele strategiczne i operacyjne

Obszar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Inwestycje i rozwój gospodarczy	Wzrost konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy Tuszyn	1.1. Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym promocja przedsiębiorczości; 1.2. poprawa warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu na terenie gminy; 1.3. Rozwój systemu usług magazynowych i logistycznych; 1.4. Rozwój sektora handlowego, w szczególności targowisk handlowych; 1.5. Rozwój sektora rolno – spożywczego oraz zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych; 1.6. Opracowanie i wdrażanie systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej.
Osadnictwo	Wysoka atrakcyjność osadnicza gminy Tuszyn	2.1. Rozwój lokalnego układu drogowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

		<p>(chodniki, ciągi rowerowe, parkingi);</p> <p>2.2. Rozwój zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy;</p> <p>2.3. Rozwój zbiorowego transportu publicznego;</p> <p>2.4. Rozwój systemu infrastruktury technicznej i komunalnej na terenie gminy;</p> <p>2.5. Rozwój infrastruktury i technologii informacyjno – komunikacyjnych;</p> <p>2.6. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;</p> <p>2.7. Wzmocnienie poziomu bezpieczeństwa publicznego;</p> <p>2.8. Zwiększenie atrakcyjności osadniczej miasta Tuszyna poprzez działania rewitalizacyjne.</p>
Jakość życia mieszkańców	Sprawny i efektywny system publicznych usług społecznych zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców	<p>3.1. Doskonalenie jakości usług edukacyjnych;</p> <p>3.2. Doskonalenie systemów opieki społecznej;</p> <p>3.3. Promocja aktywizacji zawodowej osób zależnych oraz mechanizmów ekonomii społecznej;</p> <p>3.4. Rozwój usług opieki zdrowotnej;</p> <p>3.5. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej.</p>
Atrakcyjność turystyczna	Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe	<p>4.1. Rozwój infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej oraz oferty czasu wolnego;</p> <p>4.2. Wsparcie dla rozwoju agroturystyki i ekoturystyki;</p> <p>4.3. Skuteczny system promocji walorów turystycznych gminy.</p>
Efektywny i partnerski system zarządzania gminą	Doskonalenie jakości systemu zarządzania gminą	<p>5.1. Wzmocnienie kwalifikacji kadr samorządowych oraz rozwój usług e-administracji;</p> <p>5.2. Wzrost poczucia tożsamości mieszkańców gminy ze wspólnotą samorządową;</p> <p>5.3. Wdrożenie spójnego systemu promocji gminy przy wykorzystaniu nowoczesnych technik informacyjno – komunikacyjnych;</p> <p>5.4. Zacieśnienie terytorialnej współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej.</p>

TUSZYN

- **projekty i kierunki interwencji** – Strategia Rozwoju nie zawiera precyzyjnej listy inwestycji do realizacji, ponieważ jest to domeną Wieloletnich Planów Inwestycyjnych. Tak szczegółowe informacje są umieszczane w dokumentach, które zawierają stale aktualizowane plany finansowe. Strategia informuje o warunkach podejmowania i realizacji wszelkich działań w gminie. Podnosi wiarygodność wobec partnerów zewnętrznych, dla których niejednokrotnie jest podstawą oceny współpracy z gminą lub lokalizacji własnych działań na terenie gminy. Stanowi również podstawę korzystania przez gminę z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i innych zewnętrznych źródeł finansowania. Każda jednostka samorządowa powinna opierać swoje działania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej na planie strategicznym.
- **system monitorowania Strategii** - to systematyczne i szczegółowe badanie realizacji Strategii, skoncentrowane na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów, koniecznym jest wprowadzenie zasad stałego, okresowego przeglądu postępów wdrożeniowych, opartego na wskaźnikach mierzących osiągnięcie założonych celów oraz postępy w realizacji zaplanowanych działań. Wybór właściwych mierzalnych wskaźników dostępnych w statystyce publicznej i wewnętrznej gminy będzie mieć przełożenie na efektywne monitorowanie procesów wdrażania Strategii.

3.3. POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI¹

Wizja rozwoju gminy oraz przyjęte w dokumencie cele strategiczne i operacyjne wymagają zgodności z dokumentami wyższego szczebla o charakterze strategicznym dla całego województwa, kraju i Europy.

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020 wpisują się w założenia następujących dokumentów europejskich, krajowych i regionalnych:

- **Strategia Europa 2020**
- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala**

¹ *Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020*

TUSZYN

Nowoczesności oraz Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjne gospodarka, sprawne państwo

- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR)**
- **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 (SRWŁ)**
- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020 (RPO WŁ)** – RPO WŁ przewiduje podjęcie szeregu działań przyczyniających się do rozwoju województwa przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE

Poza ww. dokumentacją w kraju obowiązują inne wzajemnie powiązane dokumenty o charakterze strategicznym, w tym: **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030** oraz **osiem sektorowych Strategii:**

- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego;
- Strategia Rozwoju Transportu;
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;
- Strategia Sprawne Państwo 2020;
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020;
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich, Rolnictwa i Rybactwa (SZRWRiR) na lata 2012 - 2020.

Również na poziomie ponadregionalnym, regionalnym i ponadlokalnym można wskazać inne dokumenty tj.:

- Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- Plan Przeciwdziałania Depopulacji w Województwie Łódzkim. Rodzina. Dzieci. Praca,
- Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego,
- Strategia Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego.

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

W trakcie określania założeń Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020, w szczególności priorytetów rozwojowych, celów strategicznych i operacyjnych oraz przykładowych kierunków interwencji, wnikliwie przeanalizowano zapisy wszystkich ww. dokumentów strategicznych zapewniając w ten sposób ich zgodność i komplementarność. Komplementarność tych dokumentów ze strategią ma podnieść efektywność planowanych do realizacji zadań priorytetowych.

4. PROPOZYCJE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU²

Warunkiem koniecznym do osiągnięcia celów założonych w Strategii jest pogłębiona współpraca władz gminy, wielu instytucji sektora publicznego z terenu gminy Tuszyn - podmiotów gospodarczych, grup społecznych, sektora pozarządowego, i w szczególności mieszkańców, którym zależy na budowaniu pozycji konkurencyjnej gminy oraz tych, którzy rozumieją konieczność i potrzebę nieustannego rozwoju społeczno - gospodarczego. Ścisłe współdziałanie wszystkich wyżej wymienionych grup jest gwarancją właściwego wdrażania i realizacji Strategii.

Dla potrzeb monitoringu, rozumianego jako systematyczne i szczegółowe badanie realizacji Strategii, skoncentrowanego na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów, koniecznym jest wprowadzenie zasad stałego, okresowego przeglądu postępów wdrożeniowych, opartego na wskaźnikach mierzących osiągnięcie założonych celów oraz postępy w realizacji zaplanowanych działań. Wybór właściwych mierzalnych wskaźników dostępnych w statystyce publicznej i wewnętrznej gminy będzie mieć przełożenie na efektywne monitorowanie procesów wdrażania Strategii.

System oceny skutków realizacji Strategii powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach. Monitoring, powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji powinny być udostępnione,

² *Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020*

TUSZYN

zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian.

W związku z realizacją celów określonych w projekcie Strategii proponuje się prowadzenie monitoringu:

- monitoring emisji hałasu,
- monitoring jakości powietrza,
- monitoring jakości i ilości wód i ścieków,
- monitoring stanu i jakości gleby.

W roku 2020, tj. w ostatnim roku wdrażania niniejszej Strategii, Zespół powinien opracować raport ewaluacyjny podsumowujący efekty podjętych działań strategicznych pod kątem skuteczności, adekwatności i użyteczności oraz ich efektywności i trwałości. Raport powinien zawierać wnioski i rekomendacje, które powinny być wzięte pod uwagę przy ustalaniu dalszych kierunków rozwojowych gminy Tuszyn na kolejne lata.

TUSZYN

5. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY TUSZYN³

5.1. POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA

Gmina Tuszyn położona jest w powiecie łódzkim – wschodnim na południe od miasta Łodzi wchodzi w skład Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej. Zajmuje powierzchnię 12 985 ha. Graniczy z siedmioma gminami: Dłutów, Czarnocin, Grabica, Moszczenica, Brójce, Rzgów i Pabianice. Pod względem powierzchni ogólnej należy do dwóch największych gmin powiatu łódzkiego wschodniego, zajmując 15% ogólnej powierzchni tego powiatu, 18% powierzchni gminy zajmuje miasto Tuszyn, a pozostała część należy do terenów wiejskich tej gminy. Charakteryzuje się bardzo wysokim wskaźnikiem urbanizacji (udział ludności miejskiej) zbliżonym do wskaźnika charakteryzującego województwo łódzkie.

W ogólnej strukturze użytkowania gruntów gminy Tuszyn przeważa własność prywatna. Ponad ¼ gruntów należy do Skarbu Państwa. Zdecydowana większość mienia komunalnego znajduje się na terenie miasta. Miasto Tuszyn, które pełni funkcję ośrodka gminnego wyposażone jest w podstawowe obiekty związane z pełnioną funkcją administracyjną. Na terenie miasta i gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja oraz liceum ogólnokształcące. Struktura działalności gospodarczej gminy świadczy o przeważającej roli handlu w życiu gospodarczym gminy, a przede wszystkim handlu targowiskowego. Na terenie Tuszyzna znajduje się największy w Polsce ośrodek handlu targowiskowego. Dominującą funkcją gminy Tuszyn jest rolnictwo. Użytkowanie to nie ma negatywnego wpływu na takie elementy środowiska przyrodniczego jak: rzeźba terenu i krajobraz, wody, klimat, świat roślinny i zwierzęcy, kopaliny, warunki aerosanitarne i akustyczne oraz warunki życia człowieka. Może mieć ono natomiast dodatni wpływ na poprawę jakości gleby w przypadku stosowania do upraw nawozów naturalnych, a ujemny na wody powierzchniowe i podziemne w przypadku stosowania nawozów sztucznych oraz

³ Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla Zmiany Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tuszyn

TUSZYN

chemicznych środków ochrony roślin (wsiąkanie zanieczyszczeń do gruntu i wód, spływy powierzchniowe do rowów, cieków i rzek).

Istniejące warunki środowiska przyrodniczego sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej. Miejscowościami rekreacyjnymi są głównie wsie Rydzynki i Zofiówka gdzie powstały zwarte zespoły indywidualnego budownictwa letniskowego. W gminie znajduje się baza noclegowa stanowiąca sieć moteli i zajazdów.

Wśród budownictwa mieszkaniowego w mieście przeważa zabudowa jednorodzinna natomiast na wsi zabudowa zagrodowa oraz zabudowa letniskowa. Obszar opracowania jest dość dobrze skomunikowany. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne obszaru gminy zapewnia układ drogowy. Główne powiązania drogowe stanowią drogi krajowe i fragment autostrady A-1 oraz drogi powiatowe. W zakresie powiązań wewnątrz gminnych sieć drogową jest wystarczająco gęsta. Wszystkie wsie są obsługiwane komunikacyjnie, mają połączenie z siedzibą gminy i ze sobą. Większość dróg wymaga przebudowy bądź modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i wzmocnienia nawierzchni. Dotyczy to zarówno dróg krajowych, powiatowych, a przede wszystkim dróg gminnych, które charakteryzują się często złym stanem technicznym. Wąskie korytarze komunikacyjne są problemem powszechnym, niemniej jednak stanowią pewne ograniczenie w połączeniach komunikacyjnych, szczególnie obecnie w dobie rozwoju motoryzacji i coraz większych gabarytów samochodów dostawczych czy też maszyn rolniczych. Dochodzi do tego jeszcze tendencja obustronnego obudowywania dróg i ulic wiejskich, zabudową zagrodową i mieszkaniową, w bliskiej odległości od jezdni, która jeszcze bardziej utrudnia warunki jazdy lub przewozu, stwarzając również niebezpieczeństwo wypadków. W celu zahamowania tego procesu należy zadbać aby drogi nie były obustronnie obudowywane, tzn. należy odpowiednio pokierować ruchem budowlanym poprzez lokalizację nowej zabudowy w bezpiecznej odległości od dróg publicznych, szczególnie tych wyższych rangą.

Obsługę gminy, w zakresie przewozów osób zapewnia Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz prywatni przewoźnicy.

TUSZYN

5.2. RZEŻBA TERENU, BUDOWA GEOLOGICZNA, GLEBY

Obszar gminy położony jest (zgodnie z klasyfikacją fizyczno - geograficzną J. Kondrackiego) na Wzniesieniu Południowomazowieckim, w mezoregionie Wysoczyzna Bełchatowska. Wysoczyzna Bełchatowska ma położenie wododziałowe między dorzeczami Warty i Pilicy. Osią wysoczyzny jest ukierunkowane z północy na południe pasmo ostańcowych wzgórz zwirowych, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowacenia warciańskiego. Przekraczają one wysokość 200m (na południe od Tuszyna 289 m, na wschód od Bełchatowa 276 m).

Najbardziej urozmaiconą rzeźbę ma zachodnia część gminy. Teren gminy stanowi lekko falista wysoczyzna morenowa urozmaicona piaszczystymi i kopulastymi pagórkami o spadkach przekraczających 5 % i wysokościach w przedziale 10-20 m, osiągających kulminacje w rejonie Górek Dużych i Szczukwina. Również urozmaicenie rzeźby stanowią formy eoliczne wykształcone w postaci pagórków lub wałów wydmowych porastających lasy. Wysoczyznę morenową rozcinają doliny główne: rzek Grabi, Dobrzyńki i Wolbórki oraz ich mniejszych dopływów. Doliny rzeczne są zróżnicowanie wcięte w powierzchnię wysoczyznową. Najsilniej wcięte są doliny Małej Widawki, Moszczanki, częściowo Dobrzyńki. Formami zaznaczającymi się w rzeźbie terenu są spotykane na powierzchni wysoczyzn niewielkie zagłębienia bezodpływowe typu „oczek”, słabo zarysowane, rozległe, wklęsłe obniżenia, na ogół włączone w sieć odpływu powierzchniowego, których najlepszym przykładem jest dolina Wolbórki oraz wyrobiska poeksploatacyjne.

Morfologia terenu jest ściśle związana z budową geologiczną, a zwłaszcza rodzajem utworów przypowierzchniowych.

Utwory powierzchniowe występują na terenie gminy głównie w postaci piasków różnoziarnistych, glin piaszczystych oraz pospółek i żwirów. W/w utwory, to grunty nośne, utrudnieniem dla zabudowy mogą być jedynie wody podskórne zalegające lokalnie na płycej występującym słabo przepuszczalnym gliniastym - podłożu lub wody śródglinowe w obrębie utworów gliniastych. W dnach dolin i obniżeń zalegają utwory współczesne, holoceni: piaski, namuły organiczno - piaszczyste i utwory torfowe. Osady te są nasycone wodą podziemną typu aluwialnego, o zwierciadle na głębokości 1 – 2 m pod powierzchnią, a często w warstwie do 1 m p. p. t. Są to grunty słabonośne lub nienośne z płytko występującym poziomem wód gruntowych, okresowo podmokłe. Niewskazane

TUSZYN

dla zabudowy są także obszary zbudowane z sypkiego materiału eolicznego, zwłaszcza formy wydymowe, a także strome stoki dolinne.

Na terenie gminy przeważają obszary z wodą gruntową zalegającą głębiej niż 2 m p. p. t. Najniższy poziom wód gruntowych występuje w strefie koncentracji spływu wód powierzchniowych w obrębie den dolinnych rzek i cieków i kształtuje się w granicach od 0 do 1 m a w obszarach zboczowych w granicach 1 – 2 m. Największym obszarem występowania wód gruntowych poniżej 2 m jest północna część gminy - dolina Wolbórki. Natomiast tereny wysoczyzny charakteryzują się ciągłym i głębszym niż 4 m poziomem wód gruntowych. Na gruntach o trudnej przepuszczalności występujących blisko powierzchni ziemi, może występować płytki poziom wód gruntowych.

Ze względu na obecność na powierzchni lub w niekiedy płytkim podłożu gruntów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych i wiążące się z tym niekorzystne stosunki wodne dla gospodarki rolnej (warunki naturalne objawiają się nadmiernym uwilgoceniem warstw gruntów przypowierzchniowych, lokalnie do okresowej stagnacji wód na powierzchni włącznie oraz miejscami występowaniem nieciągłych poziomów wód w soczewkach śródglinowych lub na wkładkach mułkowych, na różnych głębokościach), niezbędne było przeprowadzenie regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolniczego użytkowania gleb. Konieczność odwodnień spowodowała, że niektóre obszary gminy zostały zmeliorowane siecią drenarską melioracji szczegółowej. Największe obszary zmeliorowane występują w rejonie wsi Żeromin, Górki Małe, Wola Kozubowa, Jutroszew, Kolonia Syski, Wodzinek, Garbów, Tuszynek Majoracki i Kruszów. Założone podziemne systemy sieci drenarskich odprowadzające wody gruntowe do zbiorczych rowów melioracyjnych – tzw. kolektorów zbiorczych, są bardzo poważną przeszkodą dla budownictwa kubaturowego. Ich przerwanie dla potrzeb zabudowy może powodować potencjalnie nieustanne podsiąkanie i podtapianie fundamentów budynków.

Generalnie wymagana jest ochrona sieci przed zniszczeniem. W przypadku konieczności zabudowy należy ograniczać kolizje poprzez właściwe przełożenie sieci lub bezkonfliktowe zaprojektowanie przyszłych inwestycji.

Wszelkie działania muszą być podejmowane w uzgodnieniu i pod nadzorem Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Na terenie miasta i gminy Tuszyn nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

TUSZYN

Większość obszaru gminy pokrywają gleby brunatne wykształcone z glin oraz gleby biellicowe i pseudobiellicowe wykształcone z piasków oraz z glin spiaszczonych. Przeważają kompleksy rolniczej przydatności gleb – żytni słaby i najslabszy. Największą wartość rolniczą z uwagi na właściwe stosunki wodne, strukturalność oraz zasobność w próchnicę i składniki pokarmowe mają gleby brunatne wytworzone z gliny zwałowej. Zaliczone są one do kompleksu pszennego dobrego i żytniego dobrego i do III klasy bonitacyjnej. Gleby te występują we wsiach: Kruszów, Szczukwin Gliniany, Mąkoszyn, Jutroszew, Żeromin, Kolonia Górki Małe i Sysków.

Drugą grupę pod względem wartości rolniczej stanowią gleby biellicowe i pseudobiellicowe, wytworzone z glin spiaszczonych. Przy właściwej technice i intensywnym nawożeniu mogą dać wysokie plony. Są to przeważnie gleby IV klasy bonitacyjnej. Występują na południe od Tuszyna i Żeromina oraz w okolicach Garbowa, Szczukwina, Wodzina Prywatnego i Majorackiego, Głuchowa i Górek Dużych.

Najslabszą wartość rolniczą mają gleby znajdujące się w zachodniej części gminy w pasie ciągnącym się od Rydzynek na północy po Wolę Kozubową i Dylew na południu, oraz na zachód i południe od Górek Dużych i na zachód od Szczukwina Piaskowego. Należą one do V i VI klasy bonitacyjnej.

W dolinach rzek i obniżen terenowych występują użytki zielone kompleksu średniego, słabego i bardzo słabego, wykorzystywane jako łąki i pastwiska, na madach, glebach mułowo - torfowych, czarnych ziemiach, torfach i murszach o zróżnicowanej wartości rolniczej, głównie IV - VI klasy bonitacyjnej.

Gleby III klasy bonitacyjnej powinny być użytkowane rolniczo. Zgodnie z Ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku Nr 121, poz. 1266, z późn. zm.) oraz Ustawą z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1657) gleby klas I - III w granicach administracyjnych gminy podlegają ochronie przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze. W przypadku zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze stanowiących użytki rolne klas I – III, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha, konieczne jest uzyskanie zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pozostałe gleby na obszarze gmin (klas IV - VI oraz pochodzenia organicznego i torfowiska) oraz wszystkie gleby w granicach administracyjnych miast nie podlegają obowiązkowi uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, wynikającej z ustaw, o których mowa wyżej.

TUSZYN

5.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Gmina charakteryzuje się gęstą siecią hydrograficzną, są to jednak tylko źródłowe i górne odcinki cieków, o niewielkim przepływie, prowadzące małe ilości wody, dlatego ogólny zasób wód płynących nie jest duży.

Dział wodny I rzędu: Wisła - Odra przebiega południkowo mniej więcej na linii Poddebina - Szczukwin - Mąkoszyn. Zachodnia i południowa część gminy należy do zlewni Odry i odwadniana jest przez rzeki Dobrzynekę oraz dopływ Grabi. Natomiast północna i wschodnia część gminy należy do zlewni Wisły i jest odwadniana przez rzekę Wolbórkę.

1. Rzeka Dobrzyńka ma swoje źródła na wschód od wsi Kolonia Górki Małe. Do Dylewa rzeka utrzymuje kierunek północno - zachodni, a następnie skręca na północ, od Bądzynia rzeka zmienia kierunek na północno - zachodni i po około 3 km opuszcza gminę. Szerokość dna dolinnego waha się od 100 – 200 m.

2. Rzeka Wolbórka wypływa ze źródeł w lasach, ok. 3 km na północny zachód od Tuszyńna koło trasy Łódź - Tuszyn. Początkowo Wolbórka płynie przez las, a następnie szeroką doliną wśród łąk. W obrębie gminy przepływa północnym skrajem.

3. Rzeka Dłutówka, która jest dopływem Grabi ma swoje źródła w rejonie Polskiej Woli. Na całym swoim odcinku rzeka płynie przez tereny rolne mało wyrazistą doliną. Dopływami Grabi są również Mała Widawa, która bierze początek w rejonie Szczukwina i Koloni Syski, płynąc przez większość terenu głęboko wciętej doliną oraz Grabka, która ma swoje źródła w rejonie Sysek. Przez teren gminy w rejonie projektowanego węzła autostradowego przepływa rzeka Moszczanka będąca prawym dopływem rzeki Wolbórki.

Nielicznie reprezentowane są w gminie wody stojące w postaci stawów. Do większych zbiorników można zaliczyć trzy kompleksy stawów rybnych znajdujące się na Wolbórcie i jej dopływach położone w północno - wschodniej części gminy. Również Nielicznie występują, naturalne oczka wodne, niewielkie sztuczne zbiorniki utworzone na ciekach wodnych oraz zbiorniki wodne występujące w wyrobiskach poeksploatacyjnych.

Według Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego na terenie gminy:

- w zestawieniu programowanych obiektów małej retencji o powierzchni poniżej 5 ha wskazano jeden zbiornik:

TUSZYN

- “Młynek” w zlewni rzeki Pilicy na rowie, dopływ Wolbórki. Powierzchnia zbiornika wynosi 5,0 ha, a pojemność 43 tys m³,
- w zestawieniu programowanych obiektów małej retencji o powierzchni powyżej 5 ha wskazano jeden zbiornik:
 - ”Rydzynki” w zlewni rzeki Warty na rzece Dobrzyńce. Powierzchnia zbiornika wynosi 7,0 ha, a pojemność 105,0 tys m³. Zbiornik położony jest w miejscowości Rydzynki.

W obrębie terenu opracowania występują trzy poziomy wodonośne: czwartorzędowy, trzeciorzędowy i kredy górnej:

- głównym poziomem użytkowym w obszarze opracowania jest piętro czwartorzędowe związane z piaszczysto - żwirowymi osadami plejstoceniowymi. Poziom czwartorzędowy charakteryzuje się występowaniem kilku warstw wodonośnych rozdzielonych utworami słabo przepuszczalnymi. Zwierciadło wody może mieć charakter swobodny lub napięty stabilizujące się na rzędnych ok. 190 – 230 m n. p. m, w zależności od występowania warstw wodonośnych i rejonu gminy Udokumentowany został w miejscowościach: Tuszyn, Szczukwin, Modlica, Rydzynki oraz Tuszyn - Szpital. Ujmowany jest również do eksploatacji lokalnie, indywidualnymi studniami wierconymi.

- poziom trzeciorzędowy związany jest z osadami piaszczystymi. Poziom ten ma małe rozprzestrzenienie, ujmowany jest do eksploatacji otworami studziennymi na terenie ujęcia wodociągu w Tuszyn Lesie przy ul. 3-go Maja. Ujęcie posiada ustalone zasoby eksploatacyjne w wysokości 82 m³/h. Charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody kształtującym się na głębokości ok. 15 -10 m tj. na rzędnych ok. 195 -200 m n. p. m.

- wody kredy górnej występują w serii węglanowej. Charakteryzują się napiętym zwierciadłem wody stabilizującym się na głębokości od ok. 10,0 m p. p. t. we wschodniej części gminy do ok. 35,0 m w części zachodniej. Wody poziomu górnokredowego udokumentowane są na terenie: Tuszyna, Tuszyńka, Żeromina i Górek Dużych. Ujęcia posiadają wody o ustalonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości ok. 50,0 – 630,0 m³/h (Żeromin). Głębokość studni ujmujących poziom górnej kredy wynosi od 80 – 235 m, przeciętnie 130 - 160 m. Wody podziemne z tego poziomu nie są zanieczyszczone, a ich parametry chemiczne mieszczą się w przedziale tła pierwotnego. Mineralizacja wód jest niewielka, nie zawierają siarczanów, natomiast są lekko żaźelazone.

TUSZYN

Prawie cała gmina Tuszyn znajduje się w obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 401 Niecka Łódzka. Zbiornik posiada Dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną przez Ministra Środowiska decyzją Nr DGKKhg-4731-3/6997/15561/14/AK z dnia 15.04.2014 roku Zgodnie z w/w dokumentacją na terenie gminy nie przewiduje się wprowadzenia obszarów ochronnych w/w zbiornika wód podziemnych.

5.4. SUROWCE MINERALNE

Obszar gminy Tuszyn pokryty jest grubą warstwą utworów czwartorzędowych, występują tu zatem surowce ilaste oraz kruszywo. Na terenie gminy znajdują się złoża surowców naturalnych, z czego dwa to złoża surowców ilastych, a pozostałe to złoża kruszywa.

Udokumentowane złoża surowców ilastych (stan na 31.12.2014 roku):

1. „Kruszów” - eksploatowane dla potrzeb ceramiki budowlanej, złożo nie ma ustanowionego obszaru i terenu górniczego, eksploatacja w złożu została zaniechana,
2. Złożo „Kruszów” - złożo surowców ilastych do produkcji kruszywa lekkiego, złożo nie ma ustanowionego obszaru i terenu górniczego, zasoby geologiczne bilansowe 374 tys. m³.

Udokumentowane złoża kruszywa (stan na 31.12.2014 roku):

- Garbów I – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 362,0 tys m³
- Garbów – eksploatacja złoża zaniechana, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 63,0 tys m³
- Wodzin Prywatny – eksploatacja złoża okresowa, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 94,0 tys m³
- Wodzin Prywatny I – eksploatacja złoża okresowa, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 59,0 tys m³
- Wodzin Prywatny II – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowane wynoszą 693 tys m³
- Wodzin Prywatny III – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 398,0 tys m³
- Wodzin Prywatny IV – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 817,0 tys m³

TUSZYŃ

- Wodzin Prywatny V – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 346,0 tyś m³
- Wodzin Prywatny VI – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 537,0 tyś m³
- Wodzin Prywatny VII – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 878 tyś m³
- Górki Duże – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 100 tyś m³
- Górki Duże I – złożone nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 18,0 tyś m³
- Górki Duże IV – zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 19,0 tyś m³, obszar i teren górniczy został zniesiony
- Górki Duże V – eksploatacja zaniechana, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 76,0 tyś m³
- Górki Duże VI – złożone eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 30,0 tyś m³
- Górki Duże X – złożone eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 406,0 tyś m³
- Górki Duże XI – złożone eksploatowane
- Górki Duże XIII – złożone eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 243,0 tyś m³
- Górki Duże XIV – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 360,0 tyś m³
- Górki Duże XV – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 180,0 tyś m³
- Górki Duże XVI – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 130,0 tyś m³
- Górki Duże XVII – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 1029,0 tyś m³
- Górki Duże XVIII – zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 239,0 tyś m³
- Górki Małe I – złożone eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 94,0 tyś m³
- Górki Małe II – zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 871,0 tyś m³
- Górki Małe Kolonia – złożone nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 78,0 tyś m³
- Szczukwin IV – eksploatacja złoża jest zaniechana

TUSZYN

- Szczukwin V – złożo eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 242,0 tyś m³
- Szczukwin VI – złożo eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 86,0 tyś m³
- Szczukwin VII – obszar i teren górniczy zostały zniesione
- Szczukwin VIII złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 302,0 tyś m³
- Szczukwin IX – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 130,0 tyś m³
- Szczukwin XI – zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 195,0 tyś m³
- Szczukwin XII złożo nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 369,0 tyś m³
- Szczukwin XIII – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 403,0 tyś m³
- Szczukwin Górki Duże – złożo eksploatowane okresowo, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 107,0 tyś m³
- Szczukwin Piaskowy – eksploatacja zaniechana, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 31,0 tyś m³
- Wola Kazubowa – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 191,0 tyś m³
- Kruszów I - złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 51,0 tyś m³
- Jutroszew – złożo nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 14,0 tyś m³
- Modlica – złożo nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 1912,0 tyś m³
- Nidas Szczukwin – eksploatacja zaniechana, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 20,0 tyś m³
- Głuchów – złożo nieeksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 96,0 tyś m³
- Wodzinek I – złożo eksploatowane, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 384,0 tyś m³
- Wodzinek – eksploatacja zaniechana, zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 115,0 tyś m³

TUSZYN

5.5. WARUNKI KLIMATYCZNE OGÓLNE I TOPOKLIMATU LOKALNEGO

Warunki klimatyczne charakteryzują się średnioroczną temperaturą powietrza wynoszącą około 7,6°C. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń – 3,6°C, a najcieplejszym lipiec 18,9°C. Przeważają wiatry z kierunków zachodnich oraz północno - i południowo - zachodnich. Przeciętna długość okresu wegetacyjnego waha się w granicach 210 – 227 dni, a suma rocznych opadów wynosi ok. 600 mm. Czas trwania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni. Notuje się od 30 – 50 dni mroźnych i od 100 – 118 dni z przymrozkami.

Dla prowadzonego na terenie gminy całokształtu gospodarki znacznie większe znaczenie ma mikroklimat:

a) Najkorzystniejsze warunki klimatyczno - zdrowotne występują w obrębie terenów otwartych wysoczyzny - na obszarach o korzystnej ekspozycji południowej - dobre nasłonecznienie, dobre warunki termiczne, wyniesienie ponad dno doliny - dobre przewietrzanie terenu, dobre warunki wilgotnościowe, rzadkość występowania mgieł.

b) Średnio - korzystne warunki występują na obszarze terenów wysoczyzny otoczonych lasami i terenów leśnych - utrudnione, niedostateczne przewietrzanie obszarów, słabe nasłonecznienie, często występujące mgły poranne, znaczna wilgotność.

c) Niekorzystne lub mało korzystne warunki topoklimatyczne posiadają dna dolinne rzek, boczne dolinki i obniżenia w obrębie wysoczyzny oraz zagłębienia bezodpływowe. Są to strefy częstych inwersji termicznych (zalegania lub spływu chłodnych mas powietrza), złe warunki solarne i wilgotnościowe, częste mgły i przymrozki, obszary o charakterze korytarzy wentylacyjnych.

5.6. SZATA ROŚLINNA

Ze względu na charakter roślinności, wielkość powierzchni oraz funkcje można wskazać następujący jej podział:

- **założenia parkowe** - w obrębie gminy znajdują się parki podworskie stanowiące enklawy zieleni wysokiej w otoczeniu otwartej przestrzeni rolniczej. Są to oazy dla świata fauny, pełnią bardzo ważną funkcję przyrodniczą i ekologiczną, są skupieniem różnorodnych gatunkowo

TUSZYŃ

i wiekowo, niejednokrotnie rzadkich drzew i innych roślin, na ogół z przewagą drzewostanów starszych. Stanowią małe węzły ekologiczne w systemie przyrodniczym Gminy.

- **roślinność leśna** - lasy są jedną z najważniejszych grup zbiorowisk pod względem walorów krajobrazowych, ekologicznych i przydatności gospodarczej. Łączna powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosi 3 400 ha, co daje średni stopień lesistości wynoszący ok. 26 % powierzchni gminy. Największymi skupiskami zieleni wysokiej w gminie są lasy państwowe występujące w obrębie trzech leśnictw: Leśnictwa Żeromin, Szczukwin i Molenda. Najbardziej cennym przyrodniczo jest Las Tuszyński, a szczególnie olsy i łągi występujące w źródłowym obszarze rzeki Wolbórki. Źródlika i maziste torfy porasta ols z turzycą długokłosową. Na kępach rosną olchy. Zagłębienia pomiędzy kępami są zajęte przez gatunki bagienne. Na kępach obok olch pojawia się brzoza omszona, a z krzewów rosną kruszyna, wierzby i jarzębina. Paprocie występują w runie. Poza olsami występują fragmenty lasów grądowych. Poza gradem występują dęby, lipy, klon i jawor. Skład siedliskowy porastających gminę drzewostanów stanowią przede wszystkim bory świeże i mieszane, w których dominującym gatunkiem jest sosna z domieszką brzozy, dębu, świerka, jodły i buka.

Lasy na terenie gminy są lasami wielofunkcyjnymi. Obok funkcji gospodarczych wypełniają także funkcje dydaktyczne, rekreacyjno - turystyczne, ekologiczne i krajobrazowe.

Lasy prywatne zajmują największe powierzchnie we wsiach: Wodzin Majoracki, Jutroszew, Górki Duże, Wodzin, Modlica, Stanisławów. W pozostałych wsiach lasy te zajmują niewielkie powierzchnie i nie tworzą większych kompleksów.

- **roślinność zaroślowa** - w obrębie gminy można spotkać zarośla liściaste i niskopienne lasy, które są stadiami sukcesyjnymi odtwarzających się grądów. Występują na gruntach nieuprawianych często przy nowo powstającej zabudowie mieszkaniowej.
- **roślinność łąk** - zbiorowiska łąkowe i pastwiska. Ich największe obszary w obrębie opracowania występują w sąsiedztwie rzek i rowów płynących przez gminę. Należą one do kręgu łąk wilgotnych.

TUSZYN

- **roślinność szuwarowa i wodna** - występuje głównie w sąsiedztwie rzek w postaci szuwar trzcinowych lub pałkowych.
- **roślinność synantropijna** - to roślinność, która towarzyszy człowiekowi. Zbiorowiska roślinności synantropijnej są bardzo pospolite, wyrastają w pobliżu ludzkich osiedli i budowli, na poboczach dróg. Rośliny te rosną na terenach uprawnych oraz terenach poddanych antropopresji. Zbiorowiska te ze względu na swój antropogeniczny charakter ulegają ciągłym zmianom, spowodowanym sposobem użytkowania przez człowieka. Specyficzną grupą gatunków synantropijnych są gatunki inwazyjne. Są to gatunki obcego pochodzenia, które w sprzyjających dla siebie warunkach potrafią opanowywać siedliska - zwłaszcza te poddane antropopresji. Bardzo ważną grupę roślin synantropijnych stanowią chwasty tj. rośliny niepożądane w uprawach. Mają cykl życiowy zbliżony do roślin uprawnych, wśród których żyją. Są to rośliny niepożądane z punktu widzenia gospodarki człowieka. Powodują zmniejszenie plonów, obniżają wartość produktów rolnych. Są z reguły bardzo wytrzymałe na niekorzystne czynniki środowiska, rozwijają się szybko, nie zwalczane mogą nawet całkowicie uniemożliwić rozwój uprawianej rośliny, wygrywając z nią konkurencję o światło, wodę i składniki pokarmowe. Rozsiewają się i rosną wśród uprawianych roślin bez pomocy człowieka, a często wbrew jego przeciwdziałaniom.
- **zielen o charakterze użytkowym** - sady z uprawami ogrodniczymi: drzewami owocowymi (min. jabłonie, grusze, śliwy, wiśnie), krzewami owocowymi (min. krzewy porzeczek, krzewy agrestu) i przede wszystkim warzywami. Jest to roślinność sztucznie wprowadzona na skutek działalności człowieka.
- **zielen ozdobna** - ogrody przydomowe z ozdobną roślinnością wysoką i niską. Głównymi gatunkami, drzew są; klony, brzozy, modrzewie, świerki, sosny oraz krzewy: lilak, jaśmin, tuja, głóg, jałowiec itp.

TUSZYŃ

5.7. ŚWIAT ZWIERZĘCY

W obrębie gminy występują gatunki zwierząt charakterystyczne dla Niziny Polskiej. Wśród ssaków należy wymienić sarnę, dziką, lisa zająca. W awifaunie na uwagę zasługuje występowanie bociana białego i myszołowa zwyczajnego. Również można zauważyć liczne gatunki ptaków, które w terenach zadrzewionych budują gniazda oraz znajdują pożywienie. W tej strefie można spotkać srokę, gawrona, kuropatwę, wróble, kwiczoła, sikorę modrą i niekiedy orła białego.

5.8. OBSZARY PRZYRODY CHRONIONEJ

Rezerwaty przyrody:

- Rezerwat przyrody „Wolbórka” – stan prawny dla tego obszaru wynika z Rozporządzenia Nr 37/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 18 lipca 2007 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Wolbórka” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 243, poz. 2248), które było poprzedzone Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 września 1959 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 89, poz. 481). W ww. rezerwacie przyrody obowiązuje plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, poz. 3598). Rezerwat przyrody utworzony został dla zachowania fragmentów lasu naturalnego olszowego, źródeł rzeki Wolbórki oraz motyla szlaczkonii borówkowca – reliktu polodowcowego. Jest to rezerwat leśny, częściowy o powierzchni 37,39 ha.

W Załączniku Nr 1 do zarządzenia Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Wolbórka" przeprowadzono identyfikację oraz określono sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

TUSZYN

Tabela 2

Identyfikacja oraz sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Odwodnienie terenu związane z wahaniami poziomu wód gruntowych; (zagrożenie potencjalne).	Monitorowanie stanu drzewostanów rezerwatu.
2.	Ekspansja gatunków synantropijnych i ekspansywnych, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> ; (zagrożenie potencjalne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozostawienie zbiorowisk roślinnych bez ingerencji człowieka z uwagi na wysokie zdolności do samoregulacji. 2. Monitorowanie stanu zbiorowisk roślinnych rezerwatu. <p>W przypadku stwierdzenia istotnego zagrożenia dla trwałości rodzimej flory rezerwatu prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia ekspansji niecierpka w oparciu o skuteczne i sprawdzone metody.</p>
3.	Zagrożenia wynikające z antropopresji: niekontrolowana penetracja i zaśmiecanie obszaru rezerwatu, zagrożenie ze strony emisji zanieczyszczeń przemysłowych, hałasu oraz spalin, efekt bariery ekologicznej związany z przebiegiem dróg - DK1, A1 i S8 - w bliskim sąsiedztwie rezerwatu, nielegalne pozyskiwanie płodów runa leśnego i surowców zielarskich; (zagrożenie istniejące).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie oznaczenia rezerwatu. 2. Utrzymanie i konserwacja istniejących oraz montaż nowych tablic urzędowych i informacyjnych. 3. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby w ramach obowiązków służbowych. 4. Kontrola i ewentualne okresowe sprzątnięcie terenu rezerwatu. 5. Monitorowanie stanu drzewostanów rezerwatu.

W załączniku Nr 2 do zarządzenia Nr 22/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Wolbórka" wskazano w poniższej Tabeli następujące działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu.

TUSZYN

Tabela 3

Działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych / monitoringu	Lokalizacja działań ochronnych / monitoringu	Termin wykonania działań ochronnych / monitoringu
1.	Monitorowanie procesów naturalnych.	1. Monitorowanie stanu drzewostanów oraz uwilgotnienia w rezerwacie poprzez wykonywanie na wniosek RDOŚ w Łodzi okresowych wizji terenowych podsumowanych sprawozdaniem. 2. Okresowe sporządzanie pełnego opracowania florystyczno-fitosocjologicznego wraz z analizą zmian zaszyłych w roślinności i stanie drzewostanów rezerwatu w tym okresie.	Cały obszar rezerwatu.	1. Według aktualnych potrzeb, nie rzadziej niż raz na 3 - 5 lat. 2. Po upływie 10 lat od ustanowienia planu ochrony.
2.	Ograniczanie ekspansji antropofitów, w szczególności niecierpka drobno kwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> .	Warunkowe podejmowanie działań z zakresu ograniczania ekspansji gatunków synantropijnych, w szczególności niecierpka drobno kwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> , przy użyciu sprawdzonych i skutecznych metod.	Cały obszar rezerwatu.	Według aktualnych potrzeb.
3.	Działania przeciwdziałające antropopresji.	1. Utrzymanie oznaczenia rezerwatu poprzez zamontowanie i konserwacje tablic informacyjnych, urzędowych. 2. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby leśne w ramach obowiązków służbowych. 3. Kontrola i ewentualne okresowe sprzątanie terenu rezerwatu.	Cały obszar rezerwatu.	Według aktualnych potrzeb.

• **Rezerwat przyrody „Molenda”** – stan prawny dla tego obszaru wynika z Rozporządzenia Nr 38/2007 Wojewody Łódzkiego z dnia 18 lipca 2007 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Molenda” (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 243, poz. 2249), które było poprzedzane Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 września 1959 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 87, poz. 466). W ww. rezerwacie przyrody obowiązuje plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 17/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony

TUSZYN

Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego, poz. 3638 ze zm.) zmienionym Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 stycznia 2015 roku (Dz. Urz. Woj. Łodz. z 2015 roku poz. 147). Rezerwat przyrody utworzony został dla zachowania fragmentu pierwotnego lasu mieszanego z jodłą, bukiem i świerkiem w pobliżu granicy zasięgu. Jest to rezerwat leśny, częściowy o powierzchni 147,12 ha. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

W załączniku Nr I do zarządzenia nr 17/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Molenda” przeprowadzono identyfikację oraz określono sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.

Tabela 4

Identyfikacja oraz sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Identyfikacja zagrożenia	Sposób eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Obecność w składzie drzewostanów gatunków obcych oraz inwazyjnych (czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i> , sosny Banksa <i>Pinus banksiana</i> , topoli euroamerykańskiej <i>Populus x canadensis</i> , dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i>); (zagrożenie istniejące).	Monitorowanie stanu drzewostanów rezerwatu oraz usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych i inwazyjnych.
2.	Ograniczanie rozwoju nalotów i podrostów jodłowych przez gatunki ekspansywne (grab, brzoza); (zagrożenie potencjalne, wewnętrzne).	Monitorowanie stanu zachowania nalotów i podrostów jodłowych. W przypadku stwierdzenia istotnego zagrożenia podejmowanie działań ochronnych ograniczających negatywne oddziaływanie gatunków ekspansywnych w zakresie określonym na podstawie wizji terenowej.
3.	Zgryzanie pędów wierzchołkowych oraz spalowanie występujących nalotów i podrostów związane z występowaniem zwierzyny płowej; (zagrożenie potencjalne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozostawienie zbiorowisk leśnych bez ingerencji człowieka z uwagi na wysokie zdolności do samoregulacji. 2. Monitorowanie stanu zachowania nalotów i podrostów jodłowych. <p>W przypadku stwierdzenia istotnego zagrożenia podejmowanie działań ochronnych w postaci zabezpieczania podrostów i nalotów jodłowych w sposób mechaniczny lub przy pomocy grodzień w zależności od potrzeb i w zakresie określonym na podstawie wizji terenowej.</p>

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

4.	Ekspansja antropofitów, w szczególności niecierpka drobno-kwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> ; (zagrożenie potencjalne).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozostawienie zbiorowisk roślinnych bez ingerencji człowieka z uwagi na wysokie zdolności do samoregulacji. 2. Monitorowanie stanu zbiorowisk roślinnych rezerwatu. <p>W przypadku stwierdzenia istotnego zagrożenia dla trwałości rodzimej flory rezerwatu prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia ekspansji niecierpka w oparciu o skuteczne i sprawdzone metody.</p>
5.	Zagrożenia wynikające z antropopresji: niekontrolowana penetracja i zaśmiecanie obszaru rezerwatu, zagrożenie ze strony emisji zanieczyszczeń przemysłowych, hałasu oraz spalin, efekt bariery ekologicznej związany z przebiegiem dróg – DK1, A1 i S8 - w bliskim sąsiedztwie rezerwatu, nielegalne pozyskiwanie płodów runa leśnego i surowców zielarskich; (zagrożenie istniejące).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie oznakowania rezerwatu. 2. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby w ramach obowiązków służbowych. 3. Utrzymanie czerwonego szlaku turystycznego oraz ścieżki rowerowej w sprawności technicznej. 4. Utrzymanie i konserwacja tablic urzędowych, informacyjnych oraz ostrzegawczych. 5. Utrzymanie i konserwacja kapliczki św. Huberta. 6. Usuwanie drzew zawieszonych i zwałonych z powierzchni linii energetycznej oraz dróg publicznych i przeciwpożarowych. 7. Utrzymanie stanu technicznego dróg przeciwpożarowych przebiegających przez środkową część rezerwatu oraz stanowiących północną i wschodnią część obiektu. 8. Kontrola i ewentualne okresowe sprzątnięcie terenu rezerwatu.

W załączniku Nr 2 do zarządzenia nr 17/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Molenda” wskazano działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu.

Tabela 5

Działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu

Lp.	Wydzielenie	Skrócony opis taksacyjny	Rodzaj działań ochronnych/monitoringu	Rozmiar działań ochronnych	Termin wykonania działań ochronnych
1.	Cały obszar rezerwatu.	-	1. Monitorowanie stanu odnowień naturalnych, podsadzeń i drzewostanów rezerwatu poprzez wykonywanie na wniosek RDOŚ w Łodzi okresowych	-	1. Według aktualnych potrzeb, nie rzadziej niż raz na 3 - 5 lat.

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

			<p>wizji terenowych podsumowanych sprawozdaniem.</p> <p>2. Monitorowanie ekspansji antropofitów, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego oraz warunkowe podejmowanie działań z zakresu ograniczania jego ekspansji przy użyciu sprawdzonych i skutecznych metod.</p> <p>3. Okresowe sporządzanie pełnego opracowania florystyczno-fitosocjologicznego, wraz z analizą zmian zaszyłych w roślinności i stanie drzewostanów rezerwatu w tym okresie.</p>		<p>2. Według aktualnych potrzeb, nie rzadziej niż raz na 3-5 lat.</p> <p>3. Po upływie 10 lat od ustanowienia planu ochrony</p>
2.	45i	LMśw 1 Zespół roślinny: Quercoroboris-Pinetum 10 So 71 l. Podrost: 8 Db 20 l., 2 Bk 30 l. Nalot: braPodszyt: gb, db, krusz., św, lsz Zw. przerywane Zd 0,8 V1ha 313	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych (sosna banksa Pinus banksiana).	0,72 ha	Według aktualnych potrzeb.
3.	46f	LMśw 1 Zespół roślinny: Quercoroboris-Pinetum 7 Db 96 l., 3 Gb 76 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: gb, św, czm, db, bk Zw. przerywane Zd 0,8 Zasobność/1 ha – 318 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (czeremcha amerykańska Prunus serotina).	0,67 ha	Według aktualnych potrzeb.
4.	52d	Lśw 1 (w części pld. LMśw 1) Zespół roślinny: TiliocordataeCarpinetum betuli I P: 4 Tp, 4 Lp, 2 Brz 50 l. II P: 5 Gb, 4 Db, 1 Św 50 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: gb, św, lsz, jrz, jw Zw. przerywane Zd 0,4 Zasobność/1 ha – 286 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych inwazyjnych (topola euroamerykańska Populus x canadensis).	0,56 ha	Według aktualnych potrzeb.
5.	52f	Lśw 1 Zespół roślinny: TiliocordataeCarpinetum betuli 4 Jw, 2 Db c., 1 Ak 53 l., 3 Tp 44 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: gb, św, db c., jw, czmZw. przerywane Zd 1,1 Zasobność/1 ha – 316 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (dąb czerwony Quercus rubra, robinia akacja Robinia pseudoacacia, topola euroamerykańska Populus x canadensis, czeremcha amerykańska Prunus serotina).	0,62 ha	Według aktualnych potrzeb.
6.	52g	LMśw 1 Zespół roślinny: TiliocordataeCarpinetum	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków	1,53 ha	Według aktualnych potrzeb.

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

		betuli 7 So, 3 Db 71 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: gb, lsz, św, jrż, czm, db c. Zw. przerywane Zd 1,0 Zasobność/1 ha – 456 m 3	obcych, inwazyjnych (dąb czerwony Quercus rubra, czeremcha amerykańska Prunusserotina).		
7.	60a	Lśw 1 (w cz. wsch. LMśw 2, w cz. pń.-wsch. LMśw 1) Zespół roślinny: Tilicordatae- Carpinetum betuli 6 So, 4 Db 141 l. Podrost: 8 Jd, 2 Db 29 l. Nalot: brak Podszyt: gb, jrż, bk, św, wz Zw. przerywane Zd 0,9 Zasobność/1 ha – 338 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (dąb czerwony Quercus rubra, robinia akacyjowa Robinia pseudoacacia).	6,49 ha	Według aktualnych potrzeb.
8.	68c	LMśw 1 (w cz. zach. Lśw 1) Zespół roślinny: Tilio cordatae-Carpinetum betuli 5 Db, 3 So, 1 Gb, 1 Md 55 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: gb, jrż, krusz., db, czm Zw. przerywane Zd 1,0 Zasobność/1 ha – 288 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (czeremcha amerykańska Prunus serotina).	2,12 ha	Według aktualnych potrzeb.
9.	68f	LMśw 1 (w cz. zach. Lśw 1, w cz. wsch. BMśw 2) Zespół roślinny: Tilio cordatae-Carpinetum betuli, Querco roboris- Pinetum 7 So, 3 Db 55 l. Podrost: brak Nalot: brak Podszyt: jrż, krusz., db, bk Zw. umiarkowane Zd 1,0 Zasobność/1 ha – 264 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (dąb czerwony Quercus rubra).	0,97 ha	Według aktualnych potrzeb.
10.	68g	Lśw 1 Zespół roślinny: Tilio cordatae-Carpinetum betuli, Querco roboris- Pinetum 10 So 131 l. Podrost: 10 Db 48 l. Nalot: brak Podszyt: db, jrż, krusz., św, lsz Zw. luźne Zd 0,7 Zasobność/1 ha – 308 m 3	Usuwanie ze składu drzewostanów gatunków obcych, inwazyjnych (dąb czerwony Quercus rubra).	0,72 ha	Według aktualnych potrzeb.
11.	Cały obszar rezerwatu.	-	1. Utrzymanie oznakowania rezerwatu. 2. Prowadzenie nadzoru przez uprawnione służby w ramach obowiązków służbowych. 3. Utrzymanie czerwonego szlaku turystycznego oraz ścieżki rowerowej w sprawności technicznej. 4. Utrzymanie	-	Według aktualnych potrzeb.

TUSZYN

		<p>i konserwacja tablic urzędowych, informacyjnych oraz ostrzegawczych.</p> <p>5. Utrzymanie i konserwacja kapliczki św. Huberta.</p> <p>6. Usuwanie drzew zawieszonych i zwalonych z powierzchni linii energetycznej oraz dróg publicznych i przeciwpożarowych.</p> <p>7. Utrzymanie stanu technicznego dróg przeciwpożarowych przebiegających przez środkową część rezerwatu oraz stanowiących północną i wschodnią część obiektu.</p> <p>8. Kontrola i ewentualne okresowe sprzątnięcie terenu rezerwatu.</p>		
--	--	--	--	--

Pomnik przyrody

Na terenie gminy znajduje się 19 drzew uznanych za pomniki przyrody.

Tabela 6

Wykaz drzew pomników przyrody na terenie gminy Tuszyn

Lp.	Gatunek i obwód pnia (cm)	Lokalizacja obiektu	Data utworzenia
1.	Dąb szypułkowy - 585 cm	Żeromin park	Zarządzenie Woj. Piotrkowskiego Nr 45/87 (Dz.U.Nr 17 poz. 177 z dn. 15.12.1987 roku).
2.	Dąb szypułkowy - 350 cm		
3.	Dąb szypułkowy - 800 cm		
4.	Topola kanadyjska- 350 cm		
5.	Topola kanadyjska- 340 cm		
6.	Dąb szypułkowy – 330-400 cm	Kruszów park	Zarządzenie Woj. Piotrkowskiego Nr 45/87 (Dz.U.Nr 17 poz. 177 z dn. 15.12.1987 roku).
7.	Dąb szypułkowy – 330-400 cm		
8.	Dąb szypułkowy – 330-400 cm		
9.	Dąb szypułkowy – 330-400 cm		

TUSZYN

10.	Lipa drobnolistna 320-400 cm		
11.	Lipa drobnolistna 320-400 cm		
12.	Lipa drobnolistna 320-400 cm		
13.	Jesion wyniosły 465cm		
14.	Lipa drobnolistna o 4 pniach rosnących obok siebie w formie altany.		
15.	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Żeromin oddz. 9	Rozporządzenie Woj. Piotrkowskiego Nr 4/96 (Dz.U. Nr 21 poz. 75 z dn. 04.11.1996 r.).
16.	Buk pospolity	Leśnictwo Tuszyn, oddz. 67b	Rozporządzenie Woj. Piotrkowskiego Nr 4/96 (Dz.U. Nr 21 poz. 75 z dn. 04.11.1996 r.).
17.	Buk pospolity		
18.	Buk pospolity		
19.	Dąb szypułkowy	Leśnictwo Tuszyn, oddz. 58	Rozporządzenie Woj. Piotrkowskiego Nr 4/96 (Dz.U. Nr 21 poz. 75 z dn. 04.11.1996 r.).
20.	Sosna pospolita 214 cm.	Rydzyńki dz. nr 45	Rozporządzenie Nr 20/2005 Wojewody Łódzkiego z dnia 13 lipca 2005 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody.

Parki

Na terenie gminy znajdują się trzy parki wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- Górki Małe – nr dec. KL IV – 5340/37/76.
- Kruszów – nr dec. KL IV – 5340/38/76.
- Żeromin – nr dec. KL IV – 5340/39/76.

5.9. ZABYTKI⁴

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z dnia 17 września 2003 roku Nr 162, poz. 1568 wraz z późn. zmianami) ochroną obejmuje się:

1. obiekty ujęte w rejestrze zabytków i ich otoczenie,
2. obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków w tym budynki, parki i urządzenia,
3. strefy ochrony konserwatorskiej zabytkowych układów przestrzennych

⁴ Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020

TUSZYN

- objęte wpisem do gminnej ewidencji zabytków,
4. strefy ochrony archeologicznej,
5. dobra kultury współczesnej.

Materiały, na podstawie których opracowano stan dziedzictwa kulturowego i zabytków dóbr kultury współczesnej składają się z danych:

- Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi w części dotyczącej obiektów wpisanych do rejestru zabytków i stanowisk archeologicznych,
- Gminnej ewidencji zabytków w części dotyczącej obiektów i stref ochrony układu urbanistyczno – architektonicznego.
- Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Tuszyn znajduje się archeologiczny obiekt zabytkowy we wsi Górki Duże (wpisany do rejestru decyzja z 10 czerwca 1969 roku KL.IV-680/10/69, nr rej. 1043/WKZ Piotrków Trybunalski). Jest to grodzisko nizinne, stożkowate z okresu wczesnośredniowiecznego o pow. ok. 2000 m². Grodzisko ma formę nasypu o wysokości ok. 6 m otoczonego fosą wypełnioną wodą. Przepuszczalnie znajdowało się tu zamczysko, o czym mogą świadczyć resztki cegieł i ułamki węgla brunatnego. Obiekt znajduje się na gruntach prywatnych.

Tabela 7

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Obiekt	Nr rejestru	Adres	Nr działki	Własność
I	dwór (rekonstrukcja)	A/477 z 28.08.1967 roku	Górki Małe, ul. Dworska 18	209/6, obręb 6	prywatna
II	park podworski	A/478 z 28.08.1967 roku	Górki Małe, ul. Dworska 18	209/6, obręb 6	prywatna
III	dwór	A/479 z 28.08.1967 roku	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/2, obręb 8	prywatna
IV	park podworski	A/480 z 29.08.1967 roku	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/2, obręb 8	prywatna
V	dwór	A/481 z 29.08.1967 roku	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/32, 9, obręb 21	prywatna
VI	park podworski	A/482 z 29.08.1967 roku	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/32, 9, obręb 21	prywatna
VII	obiekt archeologiczny -grodzisko	1043/WKZ Piotrków Trybunalski	Górki Duże	147/1, obręb 5	prywatna

TUSZYN

Tabela 8
Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

MIASTO TUSZYN				
Lp.	Obiekt	Adres	Nr działki	Własność
1	historyczny układ przestrzenny	Tuszyn	-	-
2	historyczny układ przestrzenny	Tuszyn - Las	-	-
3	dom	ul. 3 Maja 10	203, obr. 7	Prywatna
4	dom	ul. 3 Maja 24	16/1, obr. 9	Gminna
5	dom	ul. 3 Maja 31	53, 54, obr.8	Prywatna
6	dom	ul. Batorego 4	219, obr. 9	Komunalna
7	dom	ul. Brzezińska 6	53, 54, obr. 14	Parafialno/Gminna
8	dom	ul. Brzezińska 12	49/1, obr. 14	Prywatna
9	dom	ul. Brzezińska 18	44, obr. 14	Prywatna
10	dom	ul. Brzezińska 30	68, obr. 12	Prywatna
11	dom	ul. Brzezińska 32	66, obr. 12	Prywatna
12	dom	ul. Chłopickiego 8	238, obr. 7	Komunalna
13	dom	ul. Chmielna 6	323, obr. 11	Prywatna
14	dom	ul. Chmielna 8	330, obr. 11	Prywatna
15	dom	ul. Chojniak 17	15, obr. 12	Prywatna
16	dom	ul. Chojniak 21	17, obr. 12	Prywatna
17	dom	ul. Chojniak 23	18, obr. 12	Prywatna
18	dom	ul. Chojniak 31	26, obr. 12	Prywatna
19	dom	ul. Chojniak 37	29/1, obr. 12	Prywatna
20	dom	ul. Domowicza 6	206, obr. 7	Prywatna
21	dom	ul. Domowicza 41	108, obr. 9	Komunalna
22	dom	ul. Jana Pawła II nr 109	88, obr. 7	Gminna
23	dom	ul. Kopernika 2	35/4, obr. 8	Prywatna
24	kościół p. w. św. Witalisa	ul. Łowicka 1	43, obr. 14	Wyznaniowa
25	plebania	ul. Łowicka 2	43, obr. 14	Wyznaniowa
26	budynki gosp.	ul. Łowicka 2	43, obr. 14	Wyznaniowa
27	dom	ul. Łowicka 11	527, obr. 5	Prywatna
28	dom	ul. Łowicka 12	34/1, obr. 14	Prywatna

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

29	dom	ul. Łódzka 12	306/1, obr. 11	Prywatna
30	dom	ul. Mickiewicza 4	148, obr. 7	Gminna
31	dom	ul. Mickiewicza 19	159, obr. 7	Komunalna
32	dom	ul. Mickiewicza 26	49, obr. 7	Komunalna
33	dom	ul. Mickiewicza 39	64, obr. 7	Prywatna
34	dom	ul. Mickiewicza 47	56, obr. 7	Komunalna
35	browar, warzelnia	ul. Parkowa 7	335/1, obr. 11	Gminna
36	browar, lodownia	ul. Parkowa 7	335/1, obr. 11	Gminna
37	browar, magazyn	ul. Parkowa 7	335/1, obr. 11	Gminna
38	browar, stajnia	ul. Parkowa 7	335/1, obr. 11	Gminna
39	magistrat	ul. Piotrkowska 2/4	91/2, obr. 14	Gminna
40	dom	ul. Poddębina	13/3, obr. 8	Prywatna
41	dom	ul. Poddębina	13/1, obr. 8	Prywatna
42	dom	ul. Poddębina 2	83/1, obr. 7	Gminna spółdzielnia
43	dom	ul. Poddębina 10	24, obr. 8	Prywatna
44	dom	ul. Poddębina 10a	24, obr. 8	Prywatna
45	cmentarz ewangelicki	ul. Poprzeczna	312, obr. 10	Wyznaniowa
46	dom	ul. Prusa 10	32/3, obr. 8	Prywatna
47	dom	ul. Prusa 12	31, obr. 8	Prywatna
48	dom	ul. Prusa 21	18, obr. 7	Gminna
49	dom	ul. Prusa 31	9/2, obr. 7	Prywatna
50	„dom czynszowy”	pl. Reymonta 1	104, obr. 14	Komunalna
51	dom	ul. Rzgowska 10	522, obr. 5	Prywatna
52	dom	ul. Rzgowska 24	511, obr. 5	Prywatna
53	dom	ul. Sienkiewicza 12	260, obr. 7	Komunalna
54	dom	ul. Sienkiewicza 16	111/1, obr. 7	Komunalna
55	bud. gosp.	ul. Sienkiewicza 16	111/2, obr. 7	Komunalna
56	dom	ul. Sienkiewicza 31	42, obr. 7	Komunalna
57	dom	ul. Sienkiewicza 34	9/1, obr. 7	Komunalna
58	cmentarz rym.-katolicki	ul. Ściegiennego 19	286, obr.10	Wyznaniowa
59	szpital pawilon D	ul. Szpitalna 5	12/3, obr. 16	Państwowa
60	szpital pawilon E	ul. Szpitalna 5	12/3, obr. 16	Państwowa
61	szpital kotłownia	ul. Szpitalna 5	12/3, obr. 16	Państwowa
62	szpital kostnica	ul. Szpitalna 5	12/3, obr. 16	Państwowa

TUSZYŃ

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYŃ NA LATA 2015 – 2020”**

63	szpital wieża ciśnień	ul. Szpitalna 5	12/3, obr. 16	Państwowa
64	dom	ul. Tylna 18	464/2, obr. 5	Prywatna
65	dom	ul. Tylna 46	429, obr. 5	Prywatna
66	dom	ul. Tylna 68	252, obr. 11	Prywatna
67	dom	ul. Zwierzyńskiego 2/4	340, obr. 11	Prywatna
68	dom	ul. Zwierzyńskiego 12	336, obr. 11	Prywatna
69	dom	ul. Zwierzyńskiego 14	333, obr. 11	Prywatna
70	łaźnia miejska	ul. Źródłana 4	316/2, obr. 11	Prywatna
71	dom	ul. Źródłana 23	364, obr. 11	Prywatna
72	dom	ul. Żeromskiego 8	108, obr. 14	Prywatna
73	dom	ul. Żeromskiego 12	110, obr. 14	Prywatna
74	młyn	ul. Żeromskiego 16	184, obr. 14	Prywatna
75	rzeźnia, rządcówka	ul. Żeromskiego 33	156/1, obr. 14	Prywatna
GMINA TUSZYŃ				
Lp.	Obiekt	Adres	Nr działki	Własność
1	Miejsce Pamięci Narodowej	Garbów – las	254, obr. 14	Lasy Państwowe
2	d. szkoła	Głuchów, ul. Długa 79	266/1, obr. 4	Gminna
3	dom	Głuchów, ul. Długa 93	285/2, obr. 4	Prywatna
4	dom	Głuchów, ul. Długa 109	312, obr. 4	Prywatna
5	dom	Głuchów, ul. Długa 111	315, obr. 4	Prywatna
6	młyn	Głuchów, ul. Podolińska 2	280/4, obr. 4	Prywatna
7	kapliczka	Głuchów, ul. Długa/Trybunalska	-	-
8	historyczny układ przestrzenny	Górki Duże	-	-
9	dom	Górki Duże, ul. Jutroszewska 22	153, obr. 5	Prywatna
10	stodoła	Górki Duże, ul. Jutroszewska 22	153, obr. 5	Prywatna
11	bud. gosp. I	Górki Duże, ul. Jutroszewska 22	153, obr. 5	Prywatna
12	bud. gosp. II	Górki Duże, ul. Jutroszewska 22	153, obr. 5	Prywatna
13	dwór	Górki Małe, ul. Dworska 18	209/6, obr. 6	Prywatna
14	park	Górki Małe, ul. Dworska 18	209/6, obr. 6	Prywatna
15	spichlerz	Górki Małe, ul. Dworska 20	209/5, obr. 6	Prywatna
16	czworak	Górki Małe, ul. Dworska 20	210, obr. 6	Prywatna
17	dom	Górki Małe, ul. Szczukwińska 27	-	Prywatna
18	dom	Jutroszew nr 27	344, obr. 7	Prywatna
19	dom	Jutroszew nr 37	339, obr. 7	Prywatna

TUSZYN

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”**

20	dom	Jutroszew nr 45	335, obr. 7	Prywatna
21	dom	Jutroszew nr 75	319, obr. 7	Prywatna
22	dom	Jutroszew nr 111	153, obr. 7	Prywatna
23	dom	Jutroszew nr 131	147, obr. 7	Prywatna
24	dom	Jutroszew nr 133	146, obr. 7	Prywatna
25	dom	Jutroszew nr 135	144, obr. 7	Prywatna
26	dom	Jutroszew nr 137	143, obr. 7	Prywatna
27	bud. gosp.	Jutroszew nr 137	143, obr. 7	Prywatna
28	czworak	Kruszów, ul. Wolborska 1	134/4, obr. 8	Komunalna
29	dwór	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/2, obr. 8	Prywatna
30	park	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/2, obr. 8	Prywatna
31	stajnie	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/12, obr.8	Prywatna
32	kuźnia, chlewnia	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/12, obr.8	Prywatna
33	wozownia, cielećnik	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/12, obr.8	Prywatna
34	wieża ciśnienia, ślusarnia, stolarnia	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	136/4, obr. 8	Prywatna
35	obory	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	136/4, obr. 8	Prywatna
36	młyn	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	136/4, obr. 8	Prywatna
37	mleczarnia	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	135/12, obr.8	Prywatna
38	koniuszarnia	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	1 35/12, obr.8	Prywatna
39	stodoła	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	136/4, obr. 8	Prywatna
40	chlewnie	Kruszów, ul. Wolborska 3/5	136/4, obr. 8	Prywatna
41	dom	Kruszów, ul. Centralna 4	116, obr. 8	Prywatna
42	dom	Kruszów, ul. Centralna 7	130, obr. 8	Prywatna
43	bud. gosp.	Kruszów, ul. Centralna 7	130, obr. 8	Prywatna
44	bud. OSP	Kruszów, ul. Centralna	92/4, obr. 8	OSP
45	młyn	Mąkoszyn, ul. Ludowa 8	149/1, obr. 9	Prywatna
46	kapliczka	Mąkoszyn, ul. Wspólna	289, obr. 9	Prywatna
47	dom	Modlica nr 31	466/2, obr. 10	Prywatna
48	dom	Modlica nr 112	236, 237, obr. 10	Prywatna
49	dom	Modlica nr 144	221, obr. 10	Prywatna
50	dom	Modlica nr 188	189/5, obr.10	Prywatna
51	dom	Modlica nr 232	169, obr. 10	Prywatna
52	dom	Syski, ul. Grabicka 1	252, obr. 13	Prywatna
53	kapliczka	Syski, ul. Grabicka/Porębska	237, obr. 13	Prywatna
54	dom	Syski, ul. Porębska 13	231, obr. 13	Prywatna
55	historyczny układ przestrzenny	Szczukwin	-	-

TUSZYŃ

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYŃ NA LATA 2015 – 2020”**

56	młyn	Szczukwin, ul. Gliniana 9	225, obr. 12	Prywatna
57	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 30	108, obr. 12	Prywatna
58	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 44	101, obr. 12	Prywatna
59	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 56	94/2, 95, obr. 12	Prywatna
60	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 98	73, obr. 12	Prywatna
61	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 116	60/2, obr. 12	Gminna
62	dom	Szczukwin, ul. Gliniana 132	39, obr. 12	Prywatna
63	dom	Tuszynek Majoracki, ul. Starościańska 4	45, obr. 14	Komunalna
64	dom	Tuszynek Majoracki, ul. Starościańska 20	55/9, obr. 14	Prywatna
65	dom	Wodzin Prywatny, ul. Ludowa 86	172, obr. 17	Prywatna
66	stodoła	Wodzin Prywatny, ul. Ludowa 86	172, obr. 17	Prywatna
67	obora	Wodzin Prywatny, ul. Ludowa 86	172, obr. 17	Prywatna
68	dom	Wodzin Prywatny, ul. Ludowa 84	173, obr. 17	Prywatna
69	szkoła	Wodzin Prywatny, ul. Szkolna	216, obr. 17	Gminna
70	dom	Wodzinek, ul. Srocka 21	221, obr. 15	Prywatna
71	dom	Wodzinek, ul. Srocka 25	222, obr. 15	Prywatna
72	budynek OSP	Wodzinek, ul. Srocka 15	217, obr. 15	OSP
73	dom	Wola Kozubowa, ul. Górecka 23	-	Prywatna
74	dom	Wola Kozubowa, ul. Górecka 38	118/2, obr. 18	-
75	stodoła	Wola Kozubowa, ul. Górecka 38	118/2, obr. 18	-
76	d. szkoła	Wola Kozubowa, ul. Górecka 80a	58/1, obr. 18	Prywatna
77	kapliczka	Zofiówka, ul. Główna/ Stanisławowska	-	-
78	dom	Zofiówka, ul. Główna 45	115, obr. 19	Prywatna
79	dom	Zofiówka, ul. Główna 67	104, obr. 19	Prywatna
80	dom (willa Rzewskiego)	Zofiówka, ul. Główna	43/4, obr. 19	Prywatna
81	bud. gosp.	Zofiówka, ul. Główna	43/4, obr. 19	Prywatna
82	dom	Zofiówka, ul. Główna 98	25, obr. 19	Prywatna
83	cmentarz ewang.-augsburski	Zofiówka, ul. Cmentarna	80, obr. 19	Wyznaniowa
84	dom	Żeromin, ul. Kolonijna 1	122/1, obr.20	Państwowa
85	d. szkoła	Żeromin, ul. Patok 14	92, obr. 20	Gminna
86	czworak I	Żeromin, ul. Stara Wieś 1	10/1, obr. 21	Prywatna
87	czworak II	Żeromin, ul. Tuszyńska (d. nr 9)	8/12, obr. 21	Prywatna
88	czworak III	Żeromin, ul. Tuszyńska (d. nr 10)	8/13, obr. 21	Prywatna
89	dwór	Żeromin, ul. Tuszyńska	15/2, obr. 21	Prywatna
90	park	Żeromin, ul. Tuszyńska	15/2, obr. 21	Prywatna
91	gorzelnia	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna

TUSZYŃ

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYŃ NA LATA 2015 – 2020”**

92	płatkarnia, przetwórnia ziemniaków	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna
93	bud. zarządcy	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna
94	kuźnia, wozownia podworska	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna
95	budynki gospodarcze	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna
96	obora i stajnia podworska	Żeromin, ul. Tuszyńska	4/33, obr. 21	Prywatna
97	rządcówka cegielni	Żeromin, ul. Żeromińska 15	17/8, obr. 21	Prywatna
98	wyrobownia cegielni	Żeromin, ul. Żeromińska 17	17/5, obr. 21	Prywatna
99	wiąta cegielni	Żeromin, ul. Żeromińska 17	17/5, obr. 21	Prywatna
100	Miejsce Pamięci Narodowej	Rezerwat „Molenda”	-	Lasy Państwowe
101	Miejsce Pamięci Narodowej	Rezerwat „Molenda”	-	Lasy Państwowe
102	Miejsce Pamięci Narodowej	Rezerwat „Molenda”	-	Lasy Państwowe

5.10. OBSZARY PRZEWIDZIANE DO OCHRONY

Północne oraz północno – zachodnie rejony gminy wchodzą w skład proponowanego obszaru chronionego krajobrazu „Tuszyńsko - Dłutowskiego” – zgodnie z Aktualizacją Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego.

6. ANALIZA I OCENA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU⁵

6.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I HAŁAS

Na stan sanitarny obszaru rzutuje ruch komunikacyjny i niskie emitory okolicznych palenisk domowych opartych o piece opalane węglem oraz ewentualne emisje zanieczyszczeń z terenów sąsiednich. Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie Łódzkim za rok 2014 przeprowadzonej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ze względu na ochronę roślin obszar opracowania znalazł się w rozległej strefie łódzkiej.

W obrębie w/w strefy zidentyfikowano obszary przekroczenia standardów imisyjnych dla pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu. Biorąc powyższe pod uwagę obszar został zaliczony do strefy C tzn: do strefy, w której poziom substancji zanieczyszczonych przekracza poziom dopuszczalny. Dla pozostałych zanieczyszczeń emitowanych głównie do powietrza atmosferycznego z tytułu eksploatacji istniejących dróg, związane jest to z ruchem pojazdów benzynowych i diesli: (NO₂, SO₂, CO, C₆H₅, As, Cd, Ni, O₃ i Pb) do strefy A tzn: do strefy, w której poziom substancji zanieczyszczonych nie przekracza poziomu dopuszczalnego.

Należy nadmienić że wyniki takie nie powinny być utożsamiane ze stanem jakości powietrza na obszarze całej strefy. Klasa C może oznaczać np. lokalny problem związany z daną substancją.

Elementami które stanowią główną uciążliwość akustyczną omawianego terenu i jego sąsiedztwa są istniejące drogi (ulice), a w szczególności droga krajowa nr 91, istniejący odcinek drogi ekspresowej S - 8 oraz fragment

⁵ Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla Zmiany Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tuszyn

TUSZYN

istniejącego odcinka autostrady A - 1. Należy jednak zwrócić uwagę, że natężenie hałasu nie jest wynikiem lokalnej działalności. Wynika ono z tranzytowego charakteru dróg. Ruch pojazdów kołowych dla drogi krajowej nr 91 wynosi 12 805 poj./dobę. W obrębie pasa drogowego mogą wystąpić znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu. Ruch na tej drodze powoduje hałas przekraczający normę. Jest on uciążliwy szczególnie dla osób zamieszkujących w ich bliskim sąsiedztwie.

Na terenie gminy nie ma zakładów uciążliwych dla środowiska pod względem przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku. Prowadzona na terenie gminy działalność przemysłowo - usługowa nie stanowi istotnego zagrożenia hałasem. Hałas ten ma charakter lokalny, tzn. występuje głównie na terenach sąsiadujących z terenami przemysłowymi. Są to emisje okresowe.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku dopuszczalny poziom hałasu dla terenów zabudowy zagrodowej oraz terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej wynosi w porze dnia 65 dB, w porze nocy 56 dB. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 61 dB w porze dziennej i 56 dB w porze nocy.

6.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

W roku 2014 badanie wód powierzchniowych wykonano w jcw. o nazwie Wolbórka od źródeł do Dopływu spod Będzelina RW2000172546329. W badanym punkcie stwierdzono: dobry potencjał ekologiczny.

W roku 2013 badanie wód rzeki Dobrzyńki wykonano w jednym punkcie kontrolnym Dobrzyńka - Łaskowice zlokalizowanym poza gminą Tuszyn. W badanym punkcie stwierdzono II klasę (stan dobry) elementów fizykochemicznych i III klasę (stan umiarkowany) elementów biologicznych. O ocenie tej decydowała zawartość w wodzie kadmu i ołowiu. Powyższych ocen dokonano na podstawie oceny jakości poszczególnych wskaźników wód. Ocena stanu i potencjału ekologicznego w jednolitych częściach wód dla tego odcinka rzeki wskazała na stan umiarkowany.

Na terenie gminy Tuszyn w latach 2013 - 2014 nie prowadzono badania w ramach regionalnego monitoringu jakości wód podziemnych. W 2012 roku wykonano badania w otworach znajdujących się na terenie:

TUSZYN

- Żeromina (Gospodarstwo Rolne i Gorzelnia Rolnicza „Polros” w Żerominie). W badanym otworze (stratygrafia Cr2 - poziom kredy) stwierdzono wodę III klasy zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka, zgodnie z Rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska Nr 143 poz. 896 z dnia 23.07.2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. Wskaźnikami decydującymi o klasie były: pH - 7,8, TOC - 2,57mg/l, PEW - 515 μ S/cm, temperatura - 9,1°C, Tlen rozp - 8,8mg/l, NH₄ - 0.17mg/l, Sb - <0.01mg/l, As - <0.01mg/l, NO₃ - <0.53mg/l, NO₂ - <0.007mg/l, B - <0.01mg/l, Cl - 3.8mg/l, Cr <0.001mg/l, CN - <0.04mg/l, F - 0.17mg/l, PO₄ - 0.029mg/l, Al - <0.009mg/l, Cd - <0.0003mg/l, Mg - 13,5mg/l, Mn - 0.236mg/l, Cu - <0.004mg/l, Ni - <0.003mg/l, Pb - <0.002mg/l, K - 4,17mg/l, Hg - <0,0002, Se - <0.01mg/l, SO₄ - <1,8mg/l, Na 6.08mg/l, Ag - <0.001mg/l, Ca - 90,3mg/l, HCO₃ - 375mg/l, Fe - 5,83mg/l.3.

- Szczukwina (Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Tuszynie) W badanym otworze (stratygrafia Q - poziom czwartorzędu) stwierdzono również wodę III klasy zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka, zgodnie z Rozporządzeniem Ministerstwa Środowiska Nr 143 poz. 896 z dnia 23.07.2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. Wskaźnikami decydującymi o klasie były: pH - 8, TOC - <1mg/l, PEW - 373 μ S/cm, temperatura - 9,2°C, Tlen rozp - 10,5mg/l, NH₄ - <0.004mg/l, Sb - <0.01mg/l, As - <0.053mg/l, NO₃ - <0.8mg/l, NO₂ - <0.003mg/l, B - <0.01mg/l, Cl - 5mg/l, Cr - <0.001mg/l, CN - <0.004mg/l, F - 0.13mg/l, PO₄ - 0.088mg/l, Al - <0.009mg/l, Cd - <0.0003mg/l, Mg - 9,78mg/l, Mn - 0.236mg/l, Cu - <0.003mg/l, Ni - <0.003mg/l, Pb - <0.002mg/l, K - 3,13mg/l, Hg - <0,002, Se - <0.01mg/l, SO₄ - <12,2mg/l, Na - 5,92mg/l, Ag - <0.001mg/l, Ca - 69,7mg/l, HCO₃ - 235mg/l.4.

Na terenach zurbanizowanych jakości wód podziemnych i powierzchniowych zagrażają głównie czynniki antropogeniczne, do których zalicza się:

- ścieki bytowe i komunalne na terenach pozbawionych systemu kanalizacyjnego, kierowane do szamb i dołów chłonnych, infiltrujące do wód podziemnych;
- składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych nie zabezpieczone

TUSZYN

- przed przesiąkami lub urządzone nielegalnie;
- stosowanie nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin na terenach nadal użytkowanych w sposób rolniczy;
 - spływy powierzchniowe z tras komunikacyjnych i z dróg zawierające m. in. związki ropopochodne, chlorki, metale ciężkie.

Spśród przedstawionych powyżej zagrożeń nie wszystkie dotyczą obszaru objętego opracowaniem. Część obszaru objęta jest siecią kanalizacji sanitarnej i zgodnie z polityką inwestycyjną gminy, braki w wyposażeniu w sieć są sukcesywnie eliminowane. Ścieki komunalne z posesji odprowadzane są za pośrednictwem systemu zbiorczego oraz przy zastosowaniu rozwiązań indywidualnych w postaci zbiorników na nieczystości ciekłe. W związku z powyższym ścieki komunalne wytwarzane w obszarze opracowania potencjalnie mogą stanowić zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych w przypadku ewentualnej nieszczelności stosowanych zbiorników bezodpływowych. Jednak przy zachowaniu wymogów przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska i prawa wodnego zagrożenie dla wód jest minimalne, a zmiany parametrów ich jakości mało prawdopodobne.

Na obszarze objętym opracowaniem w miejscowości Kruszów znajdowało się, gminne składowisko odpadów, które zostało w styczniu 2014 roku zamknięte. Obecnie podlega procesowi rekultywacji, której pierwszym etapem jest uporządkowanie i uformowanie bryły składowiska. Kolejnym etapem będzie tak zwana rekultywacja biologiczna.

Prowadzona tutaj gospodarka rolna jest dość intensywna. Można się zatem spodziewać, że potencjalnym zagrożeniem wód mogą być spływy powierzchniowe z pól uprawnych, nawozów sztucznych, głównie fosforanów, które powodują przyspieszony, nadmierny rozwój glonów, które ulegając rozkładowi pochłaniają olbrzymie ilości tlenu przyczyniając się do dalszej degradacji wody.

6.3. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z NIEBEZPIECZEŃSTWEM WYSTĘPOWANIA SYTUACJI AWARYJNEJ

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska związane z eksploatacją dróg a głównie drogi krajowej nr 91, istniejącego odcinka drogi ekspresowej S - 8 oraz fragmentu istniejącego odcinka autostrady A - 1 , dróg powiatowych mogą zaistnieć na skutek awarii lub wypadków z udziałem pojazdów przewożących

TUSZYN

substancje niebezpieczne. Powstałe w wyniku katastrof komunikacyjnych sytuacje awaryjne mogą powodować rozlanie się substancji niebezpiecznych np. zawierających węglowodory, stwarzających zagrożenie dla wód powierzchniowych i podziemnych. Na wielkość zagrożenia wpływają czynniki chemiczne min: stan fizyczny uwolnionej substancji, jej toksyczność, a także czynniki lokalne związane z warunkami topograficznymi i meteorologicznymi, lokalizacją terenów zamieszkałych, wrażliwością poszczególnych komponentów środowiska, przygotowaniem do reagowania w sytuacji zagrożenia. W/w zagrożenia nie będą wynikały z realizacji kierunków sporządzonego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuszyn.

6.4. ZAGROŻENIA NATURALNE

Na terenach obejmujących dolinę rzeki Wolbórki według RZGW Warszawa w północnej części miasta Tuszyn, południowej części wsi Modlica i północnej części wsi Żeromin PG Ryb występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje również teren, na którym realizowany jest obecnie odcinek autostrady A-1 Stryków – Tuszyn. Wskazany na tym terenie zasięg obszaru szczególnego zagrożenia powodzią należy traktować jako oznaczenie o charakterze informacyjnym.

Ponadto przyjęto, że obniżenia dolinne, łąki, pastwiska i obszary w sąsiedztwie licznych na obszarze gminy cieków wodnych, mogą być narażone na okresowe podtapianie. Na tych terenach obowiązuje zakaz lokalizacji nowej zabudowy.

Do istotnych zagrożeń naturalnych należą przyrodnicze zjawiska katastroficzne. W warunkach przyrodniczych Polski naturalne zjawiska katastroficzne mogące mieć wpływ na bezpieczeństwo i działalność ludzi oraz na twory ich działalności to głównie powódzie, ruchy masowe wierzchniej warstwy litosfery i ekstremalne stany pogodowe. Dwóm pierwszym zjawiskom można przeciwdziałać przez świadome kształtowanie środowiska w postaci zabezpieczeń przeciwpowodziowych (regulacja odpływu ze zlewni przez działania hydrotechniczne i z zakresu struktury użytkowania terenu, wały przeciwpowodziowe, poldery itp.) oraz stabilizacji stoków (działania biologiczne, techniczne i biotechniczne). Ekstremalne stany pogodowe powodują okresową destabilizację funkcjonowania społeczno - gospodarcze, a przeciwdziałanie im polega na sprawnej organizacji społeczności zamieszkującej dany teren.

TUSZYN

Na terenie gminy Tuszyn nie ma udokumentowanych obszarów narażonych na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

6.5. OBOWIĄZUJĄCE STREFY SANITARNE I STREFY BEZPIECZEŃSTWA

Na obszarze gminy obowiązuje strefa ochrony sanitarnej 50 m od istniejących cmentarzy.

Wyznacza się również strefy bezpieczeństwa od linii elektroenergetycznych 220 i 2x400 kV , oraz od gazociągu DN 300, które wykluczają zabudowę mieszkaniową i inne funkcje chronione.

Dla linii napowietrznych ze względów eksploatacyjnych i bezpieczeństwa ludzi obowiązują strefy bezpieczeństwa, stanowiące ograniczenie w zagospodarowaniu przestrzennym:

- a) dla LN 15 kV – 15 m tj. po 7,5 m od osi linii na stronę,
- b) dla LN 2x400 kV – 80 m t. j. po 40 m od osi linii na stronę,
- c) dla LN 220 kV – 50 m t. j. po 25 m od osi linii na stronę.

Projektowane obiekty budowlane w pobliżu istniejącego gazociągu DN400 powinny być sytuowane zgodnie z wymogami przepisów odrębnych w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

Dla gazociągu wysokiego ciśnienia DN 400 poprzedni właściciel Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ - SYSTEM S.A. na podstawie przeprowadzonej analizy powyższego gazociągu wykorzystując dane projektowe oraz informacje dotyczące gatunku stali rury, grubości ścianki rurociągu oraz maksymalnego ciśnienia roboczego wykonał obliczenia określające procentowe zredukowanie naprężeń w ściance gazociągu, których wielkości pozwoliły na zmniejszenie podstawowych odległości zabudowy zawartych w Rozporządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14.11.1995 roku w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 139 poz. 686). Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. określił odległości zabudowy w pobliżu tego gazociągu wysokiego ciśnienia DN 400:

- dla budynków mieszkalnych zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej po 15,00 m w odległości poziomej z obu stron osi gazociągu,
- dla wolno stojących budynków niemieskalnych po 15,00 m w odległości

TUSZYN

- poziomej z obu stron osi gazociągu,
- dla budynków użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego po 16,25 m w odległości poziomej z obu stron osi gazociągu,
 - dla parkingów samochodowych w tym placów manewrowych po 15,00 m w odległości poziomej z obu stron osi gazociągu,
 - dla przewodów kanalizacyjnych, kanałów sieci ciepłej, kanalizacji kablowej, wodociągów, kabli elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych mających bezpośrednie połączenie z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt, układanych wzdłuż osi gazociągu po 15,00 m w odległości poziomej z obu stron osi gazociągu,
 - dla przewodów kanalizacyjnych, kanałów sieci ciepłej, kanalizacji kablowej, wodociągów, kabli elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych nie mających bezpośredniego połączenia z pomieszczeniami dla ludzi i zwierząt.

6.6. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 ROKU O OCHRONIE PRZYRODY

Obszar objęty projektem Strategii znajduje się poza ustanowionymi na mocy przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.) obszarami chronionymi, tj. parkami narodowymi, Obszarami NATURA 2000, parkami krajobrazowymi oraz obszarami chronionego krajobrazu. Nie występują tu również stanowiska dokumentacyjne ani zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. W obrębie gminy na podstawie w/w przepisów ochronie podlegają rezerваты przyrody oraz pomniki przyrody.

Po przeanalizowaniu projektu „Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020”, stwierdzono następujące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji w/w dokumentu. Największym źródłem zagrożenia dla środowiska analizowanego obszaru, głównie w zakresie hałasu i emisji zanieczyszczeń do powietrza i gleby, jest przebiegająca w sąsiedztwie droga krajowa nr 1. W celu minimalizacji zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza

TUSZYN

podczas transportu należy prowadzić działania redukujące emisję z tym związaną poprzez remonty, budowę dróg oraz czyszczenie dróg w celu redukcji emisji wtórnej pyłu do powietrza.

Drugim poza drogą krajową podstawowym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza są paleniska domowe w większości opalane tradycyjnym opałem: węglem, miałem emitującymi dwutlenek siarki i pyły. Powodują one lokalną i sezonową uciążliwość. Zadania koncentrują się na eliminowaniu, bądź redukcji niskiej emisji. Duży nacisk kładzie się również na zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Niezbędne jest również prowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnych dla mieszkańców obszaru w zakresie przyczyn i skutków zanieczyszczeń powietrza, wpływają one na wzrost świadomości mieszkańców i odwiedzających gminę turystów.

Realizacja zaproponowanych projektów spowoduje oddziaływa na etapie budowy, jak i na etapie eksploatacji. Na etapie budowy występują oddziaływania krótkotrwałe o znaczeniu lokalnym, spowodowane głównie działaniami ciężkiego sprzętu oraz wykonywanymi pracami remontowanymi. Natomiast na etapie eksploatacji oddziaływania będą długoterminowe i spowodują poprawę stanu środowiska naturalnego na terenach objętych realizacją projektów w ramach Strategii.

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w Strategii w przypadku ich równoczesnej realizacji mogą się nakładać. Należy tak ułożyć harmonogram realizacji zadań, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś strony ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań chwilowych.

Przy obecnym stanie zagospodarowania w sąsiedztwie obszarów i obiektów chronionych intensywność zabudowy jest niewielka, a w granicach obszaru drogi krajowej nr 1 nie znajduje się obecnie żaden obiekt ani teren o funkcjach chronionych pod względem akustycznym. Z uwagi na brak w granicach obszaru opracowania projektu jak i w sąsiedztwie zakładów przemysłowych emitujących szkodliwe substancje, także brak przedsięwzięć szczególnie uciążliwych dla środowiska, nie stwierdzono istotnych problemów ochrony środowiska mogących mieć wpływ na w/w obiekty i obszary.

7. ZMIANY, KTÓRE WYSTĘPUJĄ NA SKUTEK REALIZACJI KIERUNKÓW PROGRAMU ROZWOJU

Brak realizacji dokumentów strategicznych spowodowałoby mniejszą skuteczność wykorzystania zasobów finansowych wewnętrznych i zewnętrznych, gospodarczych oraz mniejszy stopień osiągnięcia zamierzonych celów. Bez wdrożonych mechanizmów planowania strategicznego nie byłaby możliwa realizacja podstawowej zasady zrównoważonego rozwoju, która z założenia wymaga podejścia całościowego i długofalowego.

Odstąpienie od realizacji zamierzeń określonych w projekcie Strategii zmniejszy szanse na ograniczenie występujących już obecnie negatywnych trendów lub na wzmocnienie pozytywnych tendencji w dziedzinie środowiska.

Wśród najistotniejszych negatywnych zmian wywołanych brakiem realizacji projektu Strategii można wymienić:

- wzrost niekorzystnych oddziaływań na jakość powietrza np. emisja zanieczyszczeń do powietrza,
- zwiększenie zagrożeń związanych ze złym stanem dróg,
- pogorszenie jakości wód podziemnych i powierzchniowych np. niezadawalający stan oczyszczalni ścieków, zagrożenia powodziowe,
- niski poziom rozwoju infrastruktury turystycznej,
- pogorszenie jakości życia mieszkańców gminy.

Cele strategiczne przewidziane do realizacji w Strategii uwzględniają specyfikację gminy a niemal każdy z nich w mniejszym lub większym stopniu będzie oddziaływało korzystnie na stan środowiska. Brak realizacji zadań Strategii wpłynie niekorzystnie na wizerunek gminy Tuszyn.

Realizacja celów strategicznych wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w niniejszej Prognozie, doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców gminy.

Należy zatem przyjąć, że ewentualne negatywne skutki dla środowiska byłyby większe przy braku realizacji zamierzeń omawianego dokumentu.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO⁶

Dla realizacji polityki zrównoważonego rozwoju gminy, istotne są następujące działania:

1. Ochrona obniżeń dolinnych poprzez zakaz budowy w ich obrębie z uwagi na:
 - względy techniczne (zabudowa nie wskazana na gruntach słabo nośnych lub nienośnych),
 - względy przyrodnicze (doliny stanowiące naturalne korytarze ekologiczne z zielenią oraz ryny wentylacyjne, winny bezwzględnie pozostawać jako tereny otwarte),
 - względy bezpieczeństwa (są to obszary narażone na podtapianie w okresach występowania wielkich wód oraz potencjalne zalewanie).
2. Zakaz przegradzania i ogradzania cieków i rowów, uniemożliwiającego dostęp do wód.
3. Pozostawienie terenów zmeliorowanych jako tereny rolne i wyłączenie ich z zabudowy. Jednak w przypadku lokalizowania terenów zurbanizowanych i terenów pod zalesienie na obszarach wyposażonych w urządzenia melioracyjne, konieczna będzie po wcześniejszym uzgodnieniu z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Łodzi, przebudowa urządzeń melioracyjnych w sposób umożliwiający funkcjonowanie sieci na terenach sąsiednich. Na terenach zmeliorowanych, a przewidzianych w „Studium...” do zalesienia należy zapewnić pas wolny

⁶ Prognozy Oddziaływania na Środowisko dla Zmiany Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Tuszyn

TUSZYN

od nasadzeń oddzielający teren zalesiany od rowów melioracyjnych i rzek w celu umożliwienia ich prawidłowej eksploatacji.

4. Ochrona gleb:

- klas II - III przed zmianą użytkowania. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zabudowę na terenach na których występują gleby chronione pod warunkiem uzyskania zgody Ministra na wyłączenie z użytkowania rolniczego.
- przed zanieczyszczeniem środkami chemicznymi wykorzystywanymi w rolnictwie poprzez prowadzenie właściwej gospodarki tymi środkami.
- przed zanieczyszczeniami komunikacyjnymi kumulującymi się wzdłuż dróg o dużym nasileniu ruchu przez wprowadzenie obudowy biologicznej dróg.
- przed składowaniem odpadów i zanieczyszczeniem terenów poeksploatacyjnych i wyrobisk.

5. Ochrona wód:

- dążenie docelowo do osiągnięcia planowanej czystości wód powierzchniowych;
- zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód powierzchniowych zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- likwidacja nieszczelnych szamb;
- opróżnianie taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego zbiorników bezodpływowych na ścieki sanitarne. Zbiorniki bezodpływowe powinny posiadać atest szczelności;
- dążenie docelowo do coraz pełniejszego uzbrojenia sieciowego w wodociągi, a zwłaszcza w kanalizację;
- modernizacja urządzeń wodnych w celu osiągnięcia wymaganych standardów jakościowych wody pitnej;
- udostępnienie rowów dla prowadzenia prac porządkowych, oczyszczających udrażniających. Obowiązuje pozostawienie pasa technicznego wzdłuż jednego z brzegów;
- zachowanie istniejącej sieci rowów w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji szczegółowych i właściwych warunków odbioru wód powierzchniowych;
- konieczność zapewnienia dostępu do rzeki Bzury, zgodnie z wymogami

TUSZYN

przepisów odrębnych;

- gospodarowanie uwzględniające potrzebę ochrony wód podziemnych w strefach zasilania głównych i użytkowych zbiorników wód podziemnych, poprzez zakaz lokalizacji obiektów budowlanych, robót lub innych czynności, które mogą spowodować zanieczyszczenie gruntów lub wód bez zaprojektowania i wykonania odpowiednich zabezpieczeń. Nowe inwestycje w tym obszarze powinny być realizowane przy zastosowaniu wszelkich zabezpieczeń technicznych dla ochrony środowiska, szczególnie wód podziemnych i powierzchniowych;
- retencjonowanie wody - Wojewódzkim Programie Małej Retencji przewiduje się budowę zbiorników: „Młynek” i „Rydzyński”.

6. Z zakresu ograniczenia potencjalnego oddziaływania elektrowni w Żerominie i Szczukwinie na ptaki i nietoperze:

- Nie obsadzanie, zwłaszcza zielenią wysoką dróg dojazdowych do elektrowni wiatrowych, dróg przebiegających przez teren lokalizacji wiatrowni oraz znajdujących się w zasięgu jego oddziaływania,
- Nie tworzenie oczek wodnych i stawów,
- Odsunąć niektóre turbiny na co najmniej 200 m od regularnych zadrzewień.
- Nie zalesiać terenów, na których staną turbiny, i nie wprowadzać ciągów zieleni w ich pobliże ani innych elementów liniowych krajobrazu (drzewa, krzewy).
- Unikanie oświetlania elektrowni światłem białym i migającym. Zastrzeżenie to nie dotyczy oświetlenia wynikającego z przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu powietrznego.
- Nie należy stosować sztucznego oświetlenia terenu inwestycji poprzez latarnie, podświetlenia turbin i masztów - światło takie może prowadzić do koncentracji owadów, stając się miejscem intensywnego żerowania nietoperzy, jak np. zabudowania w Żerominie i na stawach.
- Składanie do RDOŚ corocznych raportów z monitoringu śmiertelności nietoperzy (w czasie trwania monitoringu porealizacyjnego) jako gatunków prawnie chronionych.

7. W terenach możliwych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego, tj. wzdłuż głównych dróg na terenach o funkcji chronionej (zabudowa mieszkaniowa, usługi oświaty i zdrowia itp.) należy liczyć się z koniecznością odpowiedniego zabezpieczenia w postaci pasów zieleni

TUSZYN

wysokiej (w miejscach gdzie pozwalają na to warunki terenowe), ekranów akustycznych lub okien dźwiękoszczelnych, ewentualnie innych skutecznych rodzajów zabezpieczeń. Wszelkie działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny być prowadzone kompleksowo, w celu zapewnienia odpowiedniej ochrony zdrowia mieszkańców gminy.

8. Ustalenie zasad odprowadzania wód powierzchniowych z zachowaniem warunków wynikających z przepisów odrębnych.
9. Zastosowanie źródeł ekologicznych w celach grzewczych.
10. Prawidłowe gromadzenie odpadów stałych i płynnych i systematyczne ich usuwanie.
11. Ochrona prawna wartości przyrodniczych:
 - ochrona istniejących rezerwatów „Molenda” i „Wolbórka” zgodnie z zasadami wskazanymi w aktach prawnych ustanawiających te obiekty,
 - ochrona istniejących pomników przyrody zgodnie z zasadami wskazanymi w akcie prawnym ustanawiającym ten obiekt. Pielęgnację pomnika przyrody powinny przeprowadzać przedsiębiorstwa posiadające stosowne uprawnienia,
 - ochrona parków zabytkowych i wiejskich.
12. Ochrona zieleni:
 - maksymalne zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych,
 - prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z planami urządzania lasów,
 - zwiększenie wskaźnika lesistości poprzez zalesienie gleb najsłabszych klas bonitacyjnych o małej przydatności dla produkcji rolnej,
 - ochrona parków, cmentarzy i innych urządzonych grup zieleni wysokiej,
 - maksymalna ochrona wszelkich zadrzewień, w tym szczególnie szpalerów przydrożnych, jak również zieleni łąkowej i śródpolnej.
13. W celu ochrony krajobrazu oraz włączenia terenu miasta i gminy w wielkoprzestrzenny system obszarów chronionych proponuje się stworzenie wewnętrznego systemu przyrodniczego miasta i gminy w oparciu o:

TUSZYN

- **węzły przyrodnicze** – istniejące kompleksy leśne i parki podworskie, o dużych walorach przyrodniczych (różnorodność gatunków, naturalność zbiorowisk, stabilność), odgrywające rolę zasilającą w funkcjonowaniu systemu,
- **korytarze ekologiczne** – doliny rzeczne, głównie Dobrzyńki i Wolbórki – strefy, których cechy przyrodnicze predysponują je do pełnienia roli łączników między węzłami,
- **sięgacze ekologiczne** – doliny boczne, łączące główne systemy dolinne z obszarami wysoczyznowymi i węzłowymi,
- **łączniki przyrodnicze** – strefy łączące system lokalny, bazujące na mniejszych obniżeniach terenowych, wykorzystujące większe skupiska zieleni (ogrody, zieleń przydrożną, obszary proponowanych zalesień i inne).

Wskazuje się w w/w obszarach i strefach uwzględnianie warunków ochrony przedstawionych wyżej (dot. ochrony terenów dolinnych, wód, zieleni) a także w miarę możliwości maksymalne nasycanie stref zielenią (zadrzewienia śródpolne, przydrożne, przydolinne, pasy wiatrochronne, zalesienia) w celu wytworzenia ciągłości systemu oraz więzi krajobrazowej z terenami sąsiednimi. Strefy te powinny być chronione przed przerywaniem lub osłabianiem ciągłości.

14. Zakaz lokalizacji nowych funkcji chronionych w wyznaczonych ochrony sanitarnej od istniejących cmentarzy oraz w strefach bezpieczeństwa od linii elektroenergetycznych i gazociągu.
15. Realizowanie potrzeb parkingowych w ramach użytkowania terenu działki lub działek.
16. Zharmonizowania form architektonicznych z krajobrazem oraz podporządkowanie rozwiązań technicznych: budowali i urządzeń infrastruktury technicznej ochronie walorów krajobrazowych środowiska.

TUSZYN

9. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Polityka ochrony środowiska jest jedną z najważniejszych polityk Unii Europejskiej, ponieważ obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społeczno - gospodarczego oraz przewiduje realizację działań o efektach długofalowych. Dlatego też polityka wspólnotowa musi znajdować odzwierciedlenie w strategiach niższego rzędu.

Cele i zadania zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 - 2020 są zgodne z polityką wielu dokumentów strategicznych poziomu międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego, regionalnego, a także lokalnego. Zgodność założeń Strategii z tymi dokumentami gwarantuje, że podejmowane działania w skali miasta będą harmonizowały z kierunkami rozwoju ustalonymi na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Oznacza to, że planowane działania nie tylko nie będą przypadkowe, ale także przyczynią się do realizacji celów o charakterze globalnym i długoterminowym.

Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest **VI Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Środowisko 2010 nasza przyszłość nasz wybór”**. Program ten określa priorytetowe pola działań w dziedzinie ochrony środowiska, ujęte w kilka strategii tematycznych dotyczących: ochrony gleby, ochrony i zachowania środowiska morskiego, zarządzania zasobami naturalnymi i utylizacji odpadów. Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono zagadnienia dotyczące:

- zmian klimatycznych,
- przyrody i bioróżnorodności,
- środowiska naturalnego,

TUSZYN

- zdrowia i jakości życia,
- wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami.

Zapisy te są wynikiem potrzeby stworzenia jednolitej procedury administracyjnej, stosowanej przy planowaniu projektów gospodarczych w celu kontroli ich skutków dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Traktat Lizboński wszedł w życie 1 grudnia 2009 roku i zmienia traktaty UE i WE, ale ich nie zastępuje. Wyposaża on Unię w ramy prawne oraz instrumenty potrzebne do sprostania przyszłym wyzwaniom i spełnienia oczekiwań społeczeństwa. Ma on na celu dynamiczny wzrost społeczno – gospodarczy. Uwzględnia wszystkie obszary polityki UE, w tym ochronę środowiska. Obejmuje następujące zagadnienia:

- zmian klimatu, bezpieczeństwa dostaw energii i rozwoju energetyki odnawialnej,
- zapobiegania klęskom żywiołowym oraz katastrofom spowodowanym przez człowieka (zagrożenia terroryzmem),
- ochrona zdrowia publicznego oraz usług publicznych dla zapewnienia spójności społecznej i regionalnej.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej przyjęta przez Radę Europejską, wyznaczała środowiskowe ramy dla działania UE w obszarach priorytetowych tj. m. in. w dziedzinie: zmian klimatycznych, zdrowia publicznego oraz zasobów naturalnych. Wśród zagrożeń dla zrównoważonego rozwoju Europy wskazano m. in.: globalne ocieplenie, spadek bioróżnorodności oraz degradację gleb. W dokumencie wskazano konieczność podejmowania skutecznych działań w zakresie:

- zahamowania zmian klimatycznych – globalnego ocieplenia,
- promocji zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji,
- lepszego zarządzania i unikania nadmiernej eksploatacji zasobów naturalnych,
- promocji wysokiej jakości zdrowia publicznego na niedyskryminujących zasadach oraz lepszej ochrony przed zagrożeniami zdrowia.

Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest nową długookresową

TUSZYN

strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010 – 2020. Dokument został zatwierdzony przez Radę Europejską 17 czerwca 2010 roku, a wspomniana strategia zastąpiła realizowaną w latach 2000 – 2010 Strategię Lizbońską. Fundamentalny cel reform, jakim jest przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie zatrudnienia w Unii Europejskiej, nie uległ zmianie, jednakże zaproponowany model europejskiej społecznej gospodarki rynkowej w większym niż dotychczas stopniu ma się opierać na trzech współzależnych i wzajemnie uzupełniających się priorytetach:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Cele ochrony środowiska określone są w strategicznych dokumentach programowych i ustawowych, zarówno w tych o znaczeniu krajowym, jak i regionalnym i lokalnym.

Podstawowymi dokumentami określającymi zasady zrównoważonego rozwoju oraz traktującymi o szeroko pojętej ochronie środowiska, na szczeblu krajowym są:

– **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 – Trzecia fala nowoczesności** jest podstawowym dokumentem w państwie. Istotnym punktem odniesienia w jej opracowaniu stała się opisana wyżej strategia Unii Europejskiej Europa 2020. Dokument ten kładzie duży nacisk na rozwój w kierunku sprawnego i efektywnego państwa, konkurencyjnej gospodarki oraz spójności społecznej i terytorialnej. W swoich założeniach, celach strategicznych i kierunkach interwencji Strategia Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015-2020 wpisuje się bezpośrednio w realizację ww. priorytetów.

– **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030** jest najważniejszym dokumentem dotyczącym ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jego zróżnicowanych potencjałów rozwojowych w celu osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

TUSZYŃ

– **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016**, stanowi aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki ekologicznej państwa”. W dokumencie wyznaczono szereg kierunków działań systemowych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, rozwój badań i postęp techniczny, odpowiedzialność za szkody w środowisku, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.

Realizacja polityki ekologicznej państwa w coraz większym zakresie powinna dokonywać się poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszanie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki oraz stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania, zaś dopiero w dalszej kolejności poprzez ochronne, tradycyjne działania, takie jak oczyszczanie ścieków, unieszkodliwienie odpadów. Oznacza to również, że aspekty ekologiczne powinny być obowiązkowo włączane do polityk sektorowych we wszystkich dziedzinach gospodarowania, a także do strategii i programów rozwoju na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Wojewódzkie i regionalne dokumenty strategiczne określające zasady zrównoważonego rozwoju oraz szeroko pojętej ochronie środowiska są:

– **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020** jest najważniejszym dokumentem programowym przez Samorząd Województwa Łódzkiego, określającym zasady i kierunki długofalowej koncepcji rozwoju regionu. Cele strategii oparte są na trzech założeniach: spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Celem strategicznym jest m. in. stworzenie z województwa łódzkiego regionu wykorzystującego potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców, stworzenie aktywnego społeczeństwa obywatelskiego z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjającemu włączeniu społecznemu grup wykluczonych, oraz promowanie zrównoważonego rozwoju przestrzennego regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska naturalnego.

– **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020** jest dokumentem o charakterze operacyjnym określającym główne kierunki rozwoju województwa. Program przewiduje podjęcie szeregu działań

TUSZYN

przyczyniających się do rozwoju województwa przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE tj.: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Wśród priorytetów rozwojowych wskazano: badania, rozwój i komercjalizacje wiedzy, rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki, rozwój sieci transportowej, promocję gospodarki niskoemisyjnej, podejmowanie działań zw. z ochroną środowiska, rewitalizację i rozwój potencjału endogenicznego regionu, rozbudowę infrastruktury społecznej, podjęcie szeregu działań z zakresu promocji zatrudnienia, włączenia społecznego, adaptacyjności przedsiębiorstw, rozwoju systemu edukacji, kwalifikacji i umiejętności. Osią priorytetową nierozzerwalnie związaną z zagadnieniami ochrony środowiska jest „Oś priorytetowa II Ochrona środowiska, Cel szczegółowy Poprawa stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa energetycznego”.

– **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego** jest wyrazem polityki przestrzennej samorządu województwa, spełnia bardzo ważną rolę w gospodarowaniu przestrzenią. Jest dokumentem długookresowym i ściśle powiązany ze strategią rozwoju województwa łódzkiego oraz określającym cele i kierunki rozwoju przestrzennego regionu. Jednym z celów jest ochrona i poprawa stanu środowiska, w tym ochrona i wzrost różnorodności biologicznej, zwiększenie zasobów wodnych i poprawa ich jakości, racjonalizacja gospodarki odpadami, poprawa klimatu akustycznego, poprawa jakości powietrza, ograniczenia zagrożeń promieniowaniem elektromagnetycznym.

TUSZYN

10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Oddziaływanie transgraniczne reguluje Konwencja Espoo o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, ratyfikowana przez Polskę w 1997 roku. Podstawową zasadą tej procedury jest wprowadzenie obowiązku informowania o planowanym podjęciu działalności mogącej mieć wpływ na środowisko innych państw.

Dla projektowanych przedsięwzięć wynikających z realizacji dokumentu z uwagi na miejscowy zasięg wyklucza się możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o ochronie środowiska, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

TUSZYN

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z uchwałą nr LXII/472/14 Rady Miejskiej w Tuszynie z dnia 19 września 2014 roku przystąpiono do opracowania „Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020”. Dokument ten powstał z inicjatywy władz lokalnych, dostrzegających potrzebę kompleksowego rozwoju gminy.

Strategia gminy Tuszyn to podstawowy dokument do opracowania długofalowych programów i planów określających kierunki działań w obszarze gminy.

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020 została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, a mianowicie ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Artykuł 46 w/w ustawy narzuca obowiązek przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentów strategicznych opracowanych przez organy administracyjne. Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko są przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Tuszyn na lata 2015 – 2020 wykonana została zgodnie z wymogami art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko podlega uzgodnieniom i opiniowaniu przez właściwe organy tj.: Regionalnego Dyrektora ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

W myśl w/w ustawy prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, Strategii, planu lub programu. Niniejsza prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń Strategii rozwoju na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań i kierunków inwestycji, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu szeroko pojętej ochrony środowiska.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno – gospodarczej oraz badania ankietowego mieszkańców dokonano analizy podstawowych problemów rozwojowych gminy Tuszyn. Omówiono zawartość Strategii, jej cele i wyznaczone kierunki działań. Porównano czy zapisy zawarte w Strategii są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W prognozie omówiono zmiany, jakie mogą zachodzić w środowisku przyrodniczym w wyniku realizacji tych kierunków. Oceniono również skutki ewentualnych zmian. Większa część obszaru objętego opracowaniem jest atrakcyjna zarówno z powodu swojego położenia jak i dostępności mediów i komunikacji.

W prognozie wskazano również czy powyższe oddziaływanie może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy neutralny na powyższe elementy.

W wyniku realizacji programu poprawi się jakość życia mieszkańców gminy. Większość celów i działań kierunkowych określonych w programie korzystnie wpłynie na warunki życia mieszkańców. W szczególności dzięki działaniom na rzecz zmniejszenia niskiej emisji poprawi się jakość powietrza, dzięki realizacji inwestycji drogowych poprawią się warunki akustyczne. Promowanie oraz wspieranie finansowo odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizacji powodować będą spadek zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy.

Przewidziane inwestycje w zakresie modernizacji dróg publicznych oraz zwiększenie dostępności i poziomu bezpieczeństwa układu komunikacyjnego nie powinny stwarzać ryzyka wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt o dużej wartości przyrodniczej przy zastosowaniu zaleceń wskazanych w niniejszym dokumencie.

Rozwój infrastruktury rekreacyjnej pobudzi mieszkańców do aktywności fizycznej, co korzystnie wpłynie na ich stan zdrowia.

Działania edukacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska wpłyną

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

na wzrost świadomości mieszkańców i odwiedzających gminę turystów, a tym samym kreowanie postawy ekologicznej i świadomość indywidualnej odpowiedzialności za stan środowiska.

Kompleksowa realizacja zapisów Strategii umożliwi poprawę stanu środowiska na terenie miasta. Zmiany te będą zauważalne głównie w poprawie jakości poszczególnych elementów środowiska.

TUSZYN

12. SPIS TABEL

Tabela 1

Obszary, cele strategiczne i operacyjne.....11

Tabela 2

Identyfikacja oraz sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.....32

Tabela 3

Działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu....33

Tabela 4

Identyfikacja oraz sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków.....34

Tabela 5

Działania ochronne na obszarze rezerwatu oraz zakres monitoringu....35

Tabela 6

Wykaz drzew pomników przyrody na terenie gminy Tuszyn.....38

Tabela 7

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.....40

Tabela 8

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków.....41

TUSZYN

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA PROGRAMU ROZWOJU
POD NAZWĄ „STRATEGIA ROZWOJU GMINY TUSZYN NA LATA 2015 – 2020”

